

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'En Ya'aqov

agadot Bavli vi-Yerushalmi 'im perushe ve-ha-ḥidushim she-ba'u bo
ke-khol asher nidpesu kamah pa'amim : u-ve-tosefet ma'alot rabim

Ibn-Ḥaviv, Ya'aqov Ben-Shelomoh

המלש ןב בקעי, ביבח-ןבא

[Kaliningrad?], [1860?]

הגיגח

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9313

ואלו מגלהין פרק שלישי מועד קטן רפז

אלא לך בשלום שנא *ואתה חבא אל אבותיך ^{לאש' טו}
בשלום. הנפטר מן החי לא יאמר לו לך בשלום
אלא לך לשלום שהרי יחרו שאמ' למשה *לך לשלום ^{שמות ד}
הלך והצליח דוד אמ' לאבשלום *לך בשלום הלך ^{ש"ב טו}
ונתלה: וא"ר לוי כל היוצא מבית הכנסת לבית
המדרש ומבית המדרש לבית הכנסת זוכה ומקבל
פני שכינה שנא *ילכו מחיל אל חיל יראה אל ^{תליס פד}
אלהים בציון א"ר חייה בר אשי אמר רב ת"ח אין ^{עיינ סוף}
להם מנוחה אפילו לעולם הבא שנא ילכו מחיל ^{ברכות}
אל חיל יראה אל אלהים בציון: ^{דש"ז}

חגיגת פרק ראשון הכל חייבין

[מתני' הכל חייבין בראי' כו': גמ' הכל לאחויי מאי ב
לאחויי סומא באחת מעיניו] ודלא כי האי
חנא דתניא יוחנן בן דהבאי אומר משום ר"י סומא
באחד מעיניו פטור מן הראייה שנא *יראה יראה ^{שמות כג}
ספיכות צידד: אין להם מנוחה לשבץ קאמר והולכין מג"ע
לרקיע ומרקיע לג"ע לטייל ולשמח שכא' ילכו מקיל אל קיל וגו':
יראה יראה יראה כתיב וקריקי יראה יראה כל זכורך אל פני האדון
דמשמע שהאדם רואה את השכינה יראה כל זכורך אל
פני האדון משמע שהאדון צא לראותך הקיש הכתוב ראייתך

כדרך שבא לראות כך בא ליראו' מה לראות
בב' עיניו כך ליראות בב' עיניו:

א הנהו חרי אלמי דהוו בשבכותיה דר' בני ברתי
ג דר' יוחנן בן גודגדא ואמרי לה בני אחתיה

דר' יוחנן דכל אימת דהוה עייל רבי לכו מדרשא
הוו עיילי ויתבי קמיה ומנידי ברישיהו ומרחשי

בשיפוחתייהו ובע' רבי רחמי עליהו ואיתסוואשתכח
דהוו גמירי הלכתא וספרא וספרי ותוספתא וכולי

גמרא: דרש רבא מאי דכתיב *מה יפו פעמיק
בנעלים בת נדיב כמה יפין רגליהן של ישראל

בנעלים בשעה שעולין לרגל בת נדיב בתו של
אברהם שנקרא נדיב שנ' *נדיבי עמים נאספו

עם אלהי אברהם וכי אלהי אברהם ולא אלהי
יצחק ויעקב אלא אלהי אברהם שהיה תחלה לגרים

א"ר כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמי' דר'
תנחום מאי דכתיב *והבור רק אין בו מים ממשמע

שנא' והבור רק איני יודע שאין בו מים אלא מה ת"ל
לראייתו: כדרך שבא לראותך כך הוא בא ליראות ממך מה

לראותך בב' עיניו אף כאן ליראות מן האדם בב' עיניו:
הלכתא משניות. מכאן הוכיחו בגמרא שהאלס יש לו כח ללמוד

מה שאומע: שנקרא נדיב על שדכו לבו להכיר בוראו:
נדיבי עמים הם הגרים המתכדנים מן העמים לקבל עליהם

עול מלות: והבור רק מאוס דר' תנחום אמרה נקט לה הכא
גבי שמעתתא דר' תנחום דלעיל בגמרא:

א
ג
ס"ה ז
פרק לולב
וי"ט
ד"ט
תלים
שנת ס"ג
נרא' לו
א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
מ
מא
מב
מג
מד
מה
מו
מז
מח
מט
נ
נא
נב
נג
נד
נה
נו
נז
נח
נט
ס
סא
סב
סג
סד
סה
סו
סז
סח
סט
ע
עא
עב
עג
עד
עה
עו
עז
עח
עט
פ
פא
פב
פג
פד
פה
פו
פז
פח
פט
צ
צא
צב
צג
צד
צה
צו
צז
צח
צט
ק
קא
קב
קג
קד
קה
קו
קז
קח
קט
ר
רא
רב
רג
רד
רה
רו
רז
רח
רט
ש
שא
שב
שג
שד
שה
שו
שז
שח
שט
ת
תא
תב
תג
תד
תה
תו
תז
תח
תט
י
יא
יב
יג
יד
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
מ
מא
מב
מג
מד
מה
מו
מז
מח
מט
נ
נא
נב
נג
נד
נה
נו
נז
נח
נט
ס
סא
סב
סג
סד
סה
סו
סז
סח
סט
ע
עא
עב
עג
עד
עה
עו
עז
עח
עט
פ
פא
פב
פג
פד
פה
פו
פז
פח
פט
צ
צא
צב
צג
צד
צה
צו
צז
צח
צט
ק
קא
קב
קג
קד
קה
קו
קז
קח
קט
ר
רא
רב
רג
רד
רה
רו
רז
רח
רט
ש
שא
שב
שג
שד
שה
שו
שז
שח
שט
ת
תא
תב
תג
תד
תה
תו
תז
תח
תט

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה רפת

אין בו מים מים אין בו אבל נהישים ועקרבי' יש בו:
 ת"ר מעשה בר' יוחנן בן ברוקא זר' אלעזר בן ב
 חסמא שהלכו להקביל את פני ר' יהושע ^{עקידה} ^{שב' קא}
 בפקיעין אמר להם מה חדוש היה היום בבירה
 המדרש אמרו ליה רבי תלמידך אנו ומימך אנו
 שותין אמר להם אעפ"כ א"א לבהמ"ד בלא חדוש
 שבת של מי היתה שבת של ר' אלעזר בן עזריה
 היתה ובמה הגדה היתה היום אמרו לו בפרשת
 הקהל ומה דרש בה *הקהל את העם האנשים ^{דנר' לא}
 והנשים והטף אם אנשים באים ללמוד ונשים
 באות לשמוע טף למה באין כדי (להקביל) [ליתן]
 שכר למביאייהם אמר להם מרגליות טובה היתה
 (לו) בידכם ובקשתם לאברה מימני ועוד דרש (בה)
 *את ה' האמרת היום וכתיב וה' האמירך היום ^{דנריס כו}
 אמר להם הקב"ה לישראל אתם עשיתוני חטיבה ^{כערוקגדס}
 אחת בעולם ואני אעשה (לכם) [אתכם] חטיבה ^{חטיבה}
 אחת בעולם אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם ^{אחת}
 דכתיב *שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ואני ^{כינה"ו}
 אבל נחשים ועקרבי' יש בו לא היה רק אלא ממים:
 להקביל פניו י"ט היה שאדם קייב לכבד את רבו בהקבלת כנים ^{ולפי}
 כדאמרינן בר"ה מדוע את הולכת אליו היום לא קדש ^{התום}
 ולא שבת: תלמידך אנו ואין לנו לדבר בפניך: האמרת שבת ^{חשוע}
 כמו יתאמרו כל פועלי האון ישתבחו שדרכם ללקח: חטיבה ^{כגירסא}
 אחת שנק אתה מיוחדת לומר אין כמוך לכך נקראוך לאלהים ^{שלפנינו} ^{דנריס ו}

אות
 רתי
 תיה
 שא
 חשי
 תכח
 כולי
 מיך
 דאל
 של
 ספו
 להי
 רים
 דר'
 טמע
 ת"ל
 ד מה
 :
 למוד
 :
 ראו
 :
 ליהם
 הכא

אעשה (לכם) [אתכם] חטיבה אחת בעולם דכתי

שס **ומי כעמך [כ] ישראל גוי אחד בארץ ואף הוא

ע"ב פתח ודרש *דברי חכמים כהרבנות וכמסמרו

ש"כ נטועים בעלי אסופות נתנו מרועה אחד למה נמשלו

דברי תורה להרבנות לומר לך מה דרבן זה מכונן

את הפלגה לתלמדה להביא חיים לעולם אף ד"ת

מכוונתם לכ לומדיהם מדרכי מותה לדרכי חיים

אי מה דרבן זה מטלטל אף ד"ת מטלטלין ת"ל

וכמסמרות אי מה מסמר זה חסר ולא יתר אף

ד"ת חסרים ולא יתירים ת"ל נטועים מה נטיעה

וו פרה זרבה אף ד"ת פרים ורבים בעלי אסופות

אלו ת"ח שיושבין אסופות אסופות ועוסקין בתורה

הללו מטמאים והללו מטהרים הללו אוסרין והללו

מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין שמא יאמר

אדם (הואיל והללו מטמאין והללו מטהרין הללו

אוסרין והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין)

היאך אני למד תורה מעתה ת"ל כולם נתנו מרועה

אחד כולן אל אחד נתנו ופרנס אחד אמרן מפי

ארון כל המעשים ברוך הוא שנא *וידבר אלהים

(ל' טוונ' אטון מלרים שפי' משונקות): ואף הוא ר' אלעזר בן

עזריה: לתלמיה שוכות המעכה: פוסלין ומכשירין שייך לעכין

פסול עדות ופסול כהונה: כולן אל אחד אמרן אין לך אחד

בבני המקלות עניא ראייה מתורת אלה אלא מתורתו של

הקב"ה: פרנס אח' אמרן אין לך עניא ראייה מדברי בבוא

שס
ע"ב
ש"כ
קהלת יב

שמות כ

את כל הדברים האלה לאמר. אף אתה עשה
 אונך כאפרכסת וקנה לך לב [מבין] לשמוע דברי
 המאמרים ודברי המאמאין דברי האוסרין ודברי
 המתירין דברי הפוסלין ודברי המכשירין ובלשון
 הזה אמר להם אשרי הדור שר' אלעזר בן עזריה
 שהיו בתוכו שאין דורו יתום ולימרו ליה בהדיא
 משום מעשה שהיה דחניא מעשה בר' יוסי בן
 דורמסקית שהלך להקביל את פני רבי אלעזר
 בלוד אמר לו מה חדוש היה היום בבית המדרש
 א"ל נמנו וגמרו עמון ומואב מעשרין מעשר עני
 בשביעית אמר לו יוסי פשוט ידיך וקבל את עיניך
 פשוט את ידיו וקבל את עיניו בכה ר' אלעזר ואמר
 *סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם א"ל לך ואמור
 הנא לחלוק על משה רבינו: עשה אונך כאפרכסת מאמר
 שכולן לבן לשמים עשה און שומעת ולמוד ודע דברי כלן
 וכשתדע להנפיק חיה יכר קנע הלכה כמותו: אפרכסת
 טרימזי"א שעל הרקיס: *מה מסמר זה כשנועלן אותו נכחל
 הוא מחסרו יכול אף זה כן ת"ל כטועים כנטיעים שדרכם
 לפרות ולרבות: ולימרו ליה בהדיא מיד למה החקקו לומר
 חלמידך אנו: נמנו וגמרו והתקינו שיהיו ישראל הדריס בענר
 הירדן כמה שכנאו מסיחון ועוג מארץ בני עמון ומואב: מעשרין
 עכשיו מעשר עני בשביעית שהם היו זורעים בשביעית כדמסרש
 לקמן שלא קדאום עולי גולה בקדושת הארץ: פשוט ידיך וקבל
 עיניך הוקשה בעיניו שנתן עטרה לאותו מכין הרי מימות אנשי

מליס כס
 מליס כס
 מליס כס

שייך
 לעיל

להם אל החושו למניינכם כך מקובלני מר' יוחנן
בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרכו הלכה למשה
מסיני עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית
מה טעם הרבה כרכים כבשו עולי מצרי' שלא
כבשו עולי בבל (וקדושה) [מפני שקדושה] ראשונה
קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא והניחום
כדי עיסמכו עניים עליהם בשביעית חנא לאחר
שנתישבה דעתו אמר יהי רצון שיחזרו עיני יוסף
למקומן וחזרו. דרש רבא ועמד כלם צדיקים
בין שאמ' להדליק בין שאמ' שלא להדליק שניהם
לא נתכוונו אלא לדבר אחד:

כנסת הגדולה היתה תקנה זו: אל החושו למניינכם אל
יהי לכם אום קש וגמגום קרטה נמה שנמכיתם ותקנת' שהר'
הסכמת' להלכה: כך מקובלני וכו' שקדושה ראשונה שקדושה
יהושע לא קדשה לע"ל אבל קדוש' שניה כשקדשה לעולם כדכתיב
קדושה ראשונה ושניה יש להם שליטת אין להם לפיכך
בשאר א"י אין זרעין בשביעית קוף מעמון ומואב הכיחוס מלקדשם
כדי עיסמכו עליהם עכ"ל בשביעית' נלקטו שפחה ופאה ומעשר
עני לכך תקינו להן שיהיו מעשרים מעשר עני וברשות קמחיס
היה להטיל עליהם איזה מעש' שירטו לפי שאיכן חייבין מן התורה:
(להדליק. ניום הכפודים כי יש חוקים שנהגו להדליק כליל יב"כ וגם חוקים
שנהגו שלא להדליק וע"ז דרש רבא כי שניהם נתכוונו לדבר אחד לאסוח
משניש החטה וזה שאמר להדליק לפי שלאזכר כנר לא ישמש חטת
וזה שאמר שלא להדליק סוכר כשהנר דולק ונתמכל ודואס את אשמו
והמאוס לה ע"כ כדי לחדכו ונכאן שהמאמר להדליק כד והמאמר ואפי

ישעיה ח
חומר זה
כונא
נחם'
פכחיס
ולפי
שדווח
לדליק
סוכא באן

ירג
ירא
מה
בסנ
ירא
יתר
רב
שלם
של
יאמ
בכי
ומה
ר
חחיי
כן כל
חריצה
שכוונ
שכלית
חשאי
אח'
עבר
ולוה

[רבי יוחנן בן דהבאי משום] ר' יהודה אומר ג
 סומא באחד מעיניו פטור מן הראיה שנא' ד
 יראה יראה כדרך שבא לראות כך בא לראות ע"ג
 מזה לראות בכ' עיניו אף לראות בכ' עיניו. (גם
 בסנהדרין פ"א): רב הונא בי הוה מטי להאי קרא
 יראה יראה בכי אמר עבד שרבו מצפה לראותו
 יתרחק ממנו דכתיב *כי תבאו לראות פני וגומ'. ישעיה א
 רב הונא כי הוה מטי להאי קרא בכי *ווכחת דנריס כו
 שלמים ואכלת שם עבד שרבו מצפה לאכול על
 שלחנו יתרחק ממנו שנא' *למה לי רוב זבחיכם ישעיה א
 ואמר ה' וגו'. ר' אלעזר כי הוה מטי להאי קרא
 בכי *ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו
 ומה תוכחה של ב"ז כך של הקב"ה לא כל שכן.
 ר' אלעזר כי הוה מטי להאי קרא בכי *ויאמר
 הוהייב ההדלקה כלס קדשו נדיקים להיות כוונתם א' לקיים מצוה ו"ו סין
 בן כל האוסרים וכל החמירים בכל מצות נעולם דבריהם כולן כתבו יראים
 ודועה אח' כיון שכוונתם א' לפדש מצוה או מצות וולבד זה אחשבו והתוכחה
 שכונו לווד כי אחרי שהאוסר גם החמיר יש לכל אחד מהם הקדוה רש"א
 שכלית החניאתו לקיים סדרתו הרי כל א' מהם יש לו התלות בלחם ש"א כח
 חש"כ אם יהו חולקי בחזיו' ר"ל שזה יאמר כך א"ר וזה אומר כך
 לח' והנה זה נקשר עם ח"ש בחלח' זה על כטועים מה כטיעם וו
 פדה ודנה וכו' ודי בחקוס זה ברוח לזכירה בעלמא):
 עבד שהו' קניב לרבו עד שרבו חלפה ושואף מתי יראהו:
 יתרחק מעליו איך הגיע יום שנהפך לו לשוכא וריקו
 ולזה שלא יראהו שנא' כי תבואו וגו': תוכחה שמוכיח פשעו

שמואל אל שאול למה הרגותני להעלות אותי ומת
שמואל הנביא היה כחירא מיום הדין אנו עאכ"ו
ש"ס כח מאי היא. דכתיב *ותאמר האשה אל שאול אלהים
ראיתי עולים מן הארץ עולים חרי משמע חד
שמואל ואידך דאזיל שמואל ואייתי למה בהדיה
אמר דילמא חס ושלום לדינא קא מתבענא קום
בהדאי דליכא מילתא דכתיבת באורייתא ולא
קיימתיה ר' אמי כי הוה מטי להאי קרא בכו
*יתן למכהו לחי ישע בחרפה יתן בעפר פיהו
אולי יש תקוה אמר כולי האי ואולי. ר' אמי כי הוה
לפניה נ מטי להאי קרא בכו *בקשו את ה' כל ענוי הארץ
אשר משפטו פעלו בקשו צדק בקשו ענות אולי
חסתרו ביום אף ה' אמר כולי האי ואולי רב
פמוס ה (יוסף) [אסי] כי הוה מטי להאי קרא בכו *שנאו
רע ואחבו טוב והציגו בשער משפט אולי יתן
ה' אלהי צבאות שארית יוסף אמר כולי האי ואולי:
ד רב יוסף כי הוה מטי להאי קרא בכו *ויש נספה
בלא משפט אמר ומי איכא איניש דאזיל
משלי יג בלא זמניה אין כי הא דרב ביבי בר אביו הוה
נפכו אפרונו מנט בלע"ז: מאי היא מכא לן דמתיירא: כולי
האי ואולי כל היסורין האלה יקבל ועודנו נספק אס תהיה
לו תקוה:
ויש נספה בלא משפט יש שהוא כלה ואין עון בידו ולא היה
משפטו לספות: ומי איכא דאזיל כו' גמ' קא צעי ליה:

שכ
לי
מז
א"ל
במו
*וק
דכו
ביב
ולא
כתי
א"ל
מש
להי
מדר
מוס
מטי
א"ל
הרוג
על
על
התכו
והור
שמו
והוא

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה רצא

שכיח גביה מלאך המות א"ל לשלוחיה זיל אייתי
 לי כדים מגדלא שער נשיא אזל אייתי ליה מרים
 מ:דל' דרדקי א"ל אנא מרים מגדלא שער נשיא אמרי
 א"ל אי הכי אהדרה א"ל הואיל ואייתיה תהוי
 במניינא ואלא היכי יכלת לה הויז נקיטה מתחרא
 *וקא מחריא תנורא שקלתיה אוהבתיא אנבא ה
 דכרעה קדחה איחרע מזלה ואייתיה א"ל רב
 ביבי בר אביי אית לכו רשותא למעבד הכי א"ל
 ולא כתיב ויש נספה בלא משפט אמר ליה ולא
 כתיב *דור הולך ודור בא (והארץ לעולם עומדת) קבלת א
 א"ל דרעינא להו אנא ער דמלו לדרא והדר
 משלימנא להו לדומה סוף סוף שניה מאי עבדת
 להו א"ל אי איכא צורבא מרבנן (שאינו עומד על
 מרותיו מוספינא להו ליה נ"א) דמעביר במיליה
 מוספינא להו ליה והויא חלופיה ר' יוחנן כי הוה
 מטי להאי קרא בכי *ותסיתני בו לבלעו חנם עבד ליונ ב
 א"ל מלאך המות לשמו: אייתי לי מרים מגדלא נשיא
 הרג את מרים הקולעת שער הנשים: היכי יכלת לה מאמר דש"א
 שלא הגיע זמנה: הות נקיטא מתחרא בידה היתה אוקז' האוד
 של תכור שקורין פירג"ין: וקא מחריא תנורא היתה מכנד' את
 התכור: אותיבתיה אגבי דכרעא הוסינתו ע"ג רגלה ונכוית
 והורע מזלה: דרעינא להו אנא איכי מוסרן לשומר המתים
 שמו דומה אלא מתגלגלים עמי ושמיס צעולם עד שימלא שנותיו
 והוא קרוי דור: דמעבר במילי מעביר על מדותיו:

קבלת א
 ליונ ב
 כ"כ ס"ק
 וע"ש

שרבו מסיתין אותו עליו ונוסת תקנה יש לו. ה
איכ טו יוחנן כי הוה מאי להאי קרא בכי *הן בקדושו
לא יאמין ושמים לא זכו בעינו אם בקדושו לא
יאמין במאן יאמין יומא חד הוה אויל באורחא
חגיגה להווא גברא דהוה קא מנקיט חגיגי שביק
הנד דמאז ושקול הנך דלא מאז א"ל הני מעליא
טפי א"ל הני לאירחא קא בעינא להו הני נטרן
והני לא נטרן אמר הוינו דכתיב הן בקדושו לא
יאמין. איני והא הווא תלמידא דהויא בשיבכותיה
דר' אלכסנדראי דשכיב אדוטר אמר אי בעי הא
מרבנן הנת חיי ואם איתא דילמא מהן בקדושו
לא יאמין הוה הווא מבעט ברבותיו הוה:

ה רבי יוחנן כי מאי להאי קרא הוה בכי *וקרבתי
סס א"יבם למשפט והייתי עד ממחר במכשפי
מלאכיג ובמנאפים ובנשבעים בשמי לשקר ובעושקי שכר

דמטו שכתבנלו: הני מינטר אותן שלא כתבנלו כל לרכן אי ק
מטהרות לירקב: הוינו דכתיב וכו' הטיבות ירא סן ירקבו אף
הבקורי' הלדיקי' כאלתום לחיתה (קודם שיטטאו) [סן יקטאו]:
אדוטר בעודו בחור: מבעט ברבותיו הוה רבי אלכסנדראי
הי' מכיר בו (שאינו) [שלא היה] מן הקדושים ומנעט ברבותיו
הוה וכתוב וטוב לא יהיה לרשע ולא יאריך ימים כלל אשר
איכנו ירא מפני אלהים ותכיל בקדושו מורא זה איני יודע
מהו כשהוא אומר והדרת פני זקן ויראת מאלהיך הוי אומר זה
כבוד קדשים:

שכ
צבו
הק
עלי
דין
ממ
ומ
ולא
ני
הא
רע
יש
בפי
חבר
זה
חויי
א"ל
אבס
בסה
קלוה
ו
יביא
נשטס
קנרו
אבא

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה דצב

שכיר אלמנה ויתום ומשי גר ולא ידאיני אמר ה' צבאות עבד שרבו מקרבו לדונו וממהר להעידו תקנה יש לו. א"ר יוחנן וכן ובאין איי לנו ששקל עלינו הכתוב קלות בחמורות אר"ש ב"ל כל המשה דין של גר כאלו משה דינו של מעלה משה גר משי כתיב. א"ר חנינא בר פפא כל העושה דבר ומזחרש בו מחלין לו (על כל עונותיו) מיד שני ולא ידאיני הא ידאוני מחלין לו מיד ד"ר יוחנן כי הוה משי להאי קרא בכי *כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל נעלם אם טיב ואם רע אמר עבד שרבו שוקל לו שגנות כדומו תקנה יש לו מאי על כל נעלם אמר רב זה ההורג כנה בפני חברו ונמאס בה. ושמואל אמר זה הרק בפני חברו ונמאס בה מאי אם טוב ואם רע א"ר ינאי זה הנותן צדקה לעני בפרהסיא כי הא דר' ינאי חוייה להווא גברא דיהיב זוזא לעניא בפרהסיא א"ל מוטב דלא יהבת ליה מהשתא דיהבת ליה אבסיפתיה דכיר' שילא אמרו זה הנותן צדקה לאשה בסתר דקא מייתי לה לידי חשדא (רב) [רבא] אמ' קלות בחמורות עוסקי שכר שכיר בחכמים וככאמיס: ומשי גר ולא ידאוני נהאי קרא כתיב: כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט על כל הנעלמות ממנו מעשה שוגג הוא מביאו נמשפט על כל אפילו דבר מועט נמשפט: ונמאס קץ דעת קצרו נדבר: מאי אם טוב ואם רע דמשפט אף על כסונה

יבא
עבד
תקנה
עלינו
דין של
משי כתיב
ומזחרש
ולא ידאיני
כי הוה משי
האלהים
רע אמר
יש לו מאי
בפני חברו
חברו ונמאס
זה הנותן
חוייה להווא
א"ל מוטב
אבסיפתיה
בסתר דקא
קלות בחמורות
ולא ידאוני
יביא במשפט
נמשפט על
קצרו נדבר

ב
ש
א
ד
י
ק
ל
א
ע
א
ש
ב
ר
ק
א
ו
ר
ו
ת
א
ו
ד
ר
ז

זה המשגר בשר לאשתו שאינו מחותך בערבי
 שבתות איני והא רבא משדר שאני בת רב הסדא
 דקים ליה בגוה [רבקיעה]:
 רבי יוחנן כי היה משי להאי קרא כבי *והיה כי
 תמצאן אותו רעות רבות וצרו' אמ' עבר שרבו
 ממציא לו רעות רבות תקנה יש לו. מאי רעות
 רבות וצרות אמר רב רעות שנעשו צרות זו לזו
 כגון זבורא ועקרבא. ושמואל אמ' זה הממציא מעות
 לעני בשעת דוחקו אמר רבא תיינו דאמרי אינשי
 זווי לעללא לא שכיתח לתליחא שכיתח. *וחרה אפי
 בו ביום ההוא ועובתים והסתרתיו פנו מהם אמר
 רב ברהלא כה טביומי אמר רב כל שאינו בהסתח
 פנים אינו מהם כל שאינו בוהיה לאכול *אינו
 עשה מניאו במשפט: שאינו מחותך שאינו מוקד מן הכלב
 ומן הגידין האסורין: בערבי שבתות שמתוך שהן ממהרין
 לתקן לרכי שנת אין כותבין לב אס מוקד הוא:
 צרות זו לזו לשון וכעסת' לרתה גס כעס וגו' שתי נשים יקד:
 זה הממציא מעות לעני לעיל קאי אס טוב ואס רע זה
 הרגיל להמליא לדקתו לעני בשעת הדקק ולא בשעה שקודם
 הדקק שיוכל לנקש מזכותיו ולקנותן בשעת הזול: לעללא לקמו'
 התבואה כדמתרגמינן ועללא ארעא: לתליחא להפסד ולחבד כך
 שמתיו ול"כ לקנות בשעת הדקק מזון שעה שהוא תולה בסלו
 כדאמרינן תלא סילותיה [תלא מזוני תלא נדיתא] קשה לעכמותא:
 אינו מהם מזרע ישראל דכתי' והסתרתיו פני מהם היינו הסתר
 פנים שצועק מלרו' הבאו עליו ואינו נענה שלא יבואו: והי' לאכול

נקט אפי'
 ע"ש ראיית
 ביה לר'
 טוב וחוס'
 סגודת
 שנת
 רש"א
 ו
 שס
 דברי' לא
 שס
 ע"ב
 ויש לז' ב
 כותבין
 קדקת
 א"א וכו'
 נעשה
 סיפור
 קדקת
 א"א וכו'
 א"ב ב"ד

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה רצג

מהם: אמרו ליה רבנן (לרבה) [לרבא] מר לא
 בהסתר פנים איתיה ולא בזהיה לאכול איתיה
 אמר להו ומי ידעיתו כמה משדרנא בצינעה לבי
 שבור מלכא אפ"ה יהבו ביה רבנן עינייהו אדהכי
 שדור רבי שבור מלכא וגרבוהו [אמר] (ו)היינו
 דתניא רשב"ג אומר כל מקום שנתנו בו חכמים
 עיניהם או עוני או מיתה *ואנכי הסתר אסתיר
 פני כיום ההוא אמ' רבא אמ' הקב"ה אע"פ שהסתרת
 פני מהם (דכתיב *ודבר ה' אל משה פנים אל
 פנים אותם הפנים אסתיר אבל) בחלום אדבר
 בו רב יוסף אמר ידו נטויה עלינו (להגין) שנ'
 *ובצל ידי כסיתוך. ר' יהושע בן חנניה הוה קאי
 בי קיסר אחוי ליה ההוא מינאה עמא דאהדרינהו
 מריה לאפיה מיניה אחוי ליה איהו ועוד ידו נטויה
 עלינו (להגין) א"ל קיסר לר' יהושע בן חנניה מאי
 אחוי לך עמא דאהדרינהו מריה לאפיה מיניה
 ומאי אחוית ליה הכי והכי א"ל לההוא מינאה
 מאי אחוית ליה א"ל עמא דאהדרינהו מריה לאפיה
 והוא מאי אחוי לך אמר לא ידענא אמר גברא
 דלא ידע מאי אחוי ליה מחוה במחוג קמיה מלכא
 שהכריס שוללים (ממכו) [ומוכו]: גרבוהו שללוהו: (כ"מ
 שנתנו חכמים עיניהם סוטה פ' עגלה ערופה): בחלום
 אדבר בו ציוס ההוא קא דייק ציוס ולא כלילה שמראי' לו קלוס
 כדי שיתפלל על הדנה: ידו נטויה עלינו להגן: אחוי ליה ע"י
 סימן רמז לו הקזיר פכיו: במחוג ברמז:

וע"ש
 דכ"פ
 דכרי' לא
 שמוח לג

יפעי' כל
 דכ"פ
 דכ"פ

רבי
 דא
 כי
 רבו
 עות
 לזו
 עות
 נשי
 אפי
 אמר
 סתר
 אינו
 הקל
 זכרין
 קד:
 ע זה
 קודם
 לקמו'
 ד כך
 בסלו
 מתא:
 סתר
 אכול

אפקות להווא מינאה וקטלוה. כי קא ניחא נפשיה
 דר' יהושע בן חנניה אמרי ליה רבנן ומאי תיהו
 ידחי' חט עלן מן מינאי אמר להו *אבדה עצה מבני נסרחה
 חכמתם כיון דאבדה עצה של בני נסרחה חכמתם
 כרס' לנ של אוה"ע ואבע"א מהכא *ויאמר נסעה ונלכה
 ואלכה לנגדך. ר' אילא הוה סליק ואול בדרגא
 דבי (רבא) [רבא] בר שילא שמעיה להווא ינוקא
 עמוס דהות קא קרי *כי הנה יוצר הרים ובורא רוח
 ומגיד לאדם מה שיחו אמר עבד שרבו מגיד לו
 מה שיחו תקנה יש לו. מאי מה שיחו אמר רב
 אפילו שיחה יתורה שבין איש לאשתו מנידין לו
 עבכות סב בשעת מיתה איני והא *רב כהנא הוה גני תיתו
 ידחיק ינ כוריה דרב כו (אין צורך לכתבו). *ואם לא תשמעוה
 תיקר' במסחר' חכמה נפשי מפני גוה מאי במסחר' אמ' רב
 מ"ד סכ"ג שמואל בר (איויא) [איניא] משמיה דרב מקום יש
 לו להקדוש ברוך הוא שבוכה בו ומסחר' שמו
 ומאי מפני גוה אמר רב [שמואל בר] יצחק מפני
 גאותן של ישראל שנטלו מהם ונתנה לאוה"ע ר'
 שמואל בר נחמני אמר מפני גאותה של מלכות
 שמים שנטרה ומי איכא בכיה קמיה דקב"ה והא
 ד"ס א"ט אמר רב פפא אין עצבות לפני המקום שנא' *עון

מינאי טאינס טאיניס לדנרי רז"ל: נסרחה חכמתם נפסוק
 כתי' שאין עוד חכמה צמיקן אבדה עלה טבנים וגו': לנגדך
 אללך נאווה: שיחה יתירה דנרי שוק שלפני המסעיה:

ויאמר נסעה ונלכה: ויאמר נסעה ונלכה:

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה רצד

וחדוה במקומו לא קשיא הא כבתי גואי הא כבתי
 בראי וכבתי בראי ליכא עצבות והא כתיב *ויקרא ישי' 22
 אדני ה' צבאו' כיום ההוא לכי ולמספר ולקרחה ולחגו
 שק שאני חרבן בית המקדש דאפי' מלאכי (השרת)
 [שלום] בכו שנא' *הן אראלם צעקו חוצה מלאכי 23
 שלום מר יכביון *ודמוע חדכע וחדר עיני דמעה ידתי 24
 כי נשבה עדר ה' א"ר אלעזר ג' דמעות הללו למה
 אחת על מקדש ראשון ואחת על מקדש שני ואחת
 על ישראל שגלו ממקומן: וא"ר אחת על ביטול
 תורה בשלמא למ"ד על ישראל שגלו ממקומן
 היינו דכתיב כי נשבה עדר ה' אלא למ"ד אחת
 על ביטול תורה מאי כי נשבה עדר ה' כיון שגלו
 ישראל ממקומן אין לך ביטול תורה גדול מזה.
 ת"ר ג' דברים הקב"ה ביכה עליהם בכל יום על
 מי שאפ"שר לעסוק בתורה ואינו עוסק ועל מי שא"א
 לו לעסוק בהורה ועוסק ועל פרנס המתאה על
 הצבור (בחנם) רבי הוה נקט ספר קינות וקרי בגויה
 מי מטא להאי פסוקא *השליך משמים ארץ 25
 תפארת ישראל נפל ספרא מידיה אמר מאיגרא
 רם לבירא עמיקתא. רבי זר' חיזא הו' שקלי ואגלי
 באורחא כי מטו להאי מתא אמרו אי איכא צורבא
 כבתי גואי איכא כדכתיב נמסתי' תנכה: ה"ג וכבתי בראי
 ליכא זהא כתיב ויקרא זגו' וכל קריאה השמעת קול היא:
 מאיגרא הם לבירא עמיקתא כמה גדולה נפילה זו ואין לך כזו

שיה
 יהו
 חה
 תם
 בה
 רגא
 וקא
 רוח
 לו
 רב
 ין לו
 חתי
 געוה
 רב
 יש
 שמו
 מפני
 ה
 כות
 והא
 *עון
 פסיק
 נגדך
 :
 :

מרבין הכא ניויל ונקבל אפיה אמרו להו איכא
 צורכא מרבין הכא ומאור עינים הוא א"ל רבי
 חייא לרבי היב את הכא ולא חולול בנשיאותך
 איזיל אנא ואקביל אפיה תקפיה ואזיל כהדיה כי
 הוה מיפטרי מקמיה אמר להם אחס הקבלתם
 פני הנראים ואינם רואים חזכו ותקבלו פני שכינה
 הרואה ואינה נראה א"ל רבי לר' חייא איכו השתא
 מנעתני מהאי ברכתא א"ל ר' חייא ממאן שמיע
 לך מברקיה דר' יעקב שמיע לי דר' יעקב איש
 כפר חטיא הוה רגיל דהוה מקבל אפיה דרביה
 כל יומא כי קש א"ל לא ליצטער מדלא וכול
 מר א"ל מו זוטרי מאי דכתיב בהו ברבנן *ויחי
 עוד לנצח לא יראה השחת (מה טעם לא יראה)
 כי יראה חכמים ימותו מה הרואה חכמים
 במוחתן כך בחייהם עאכ"ו רב אידי (בריה)
 [אבוה] דרבי יעקב בר אודי הוה רגיל דהוה
 אזיל תלחא ירחי באורחא (והוה יתיב חד
 עמוק ו)גגה) גבוה כמשמ"ל לחרץ: תקפיה רבי לר' חייא ואזיל רבי
 בהדיה: כי הוו מיפטרי מקמי' שנטלו ממנו השות: איכו השת'
 חס לא באתי עמך והאמנתי לך מנעתני גברכה זו: ממאן
 שמיע לך כלו' שגדולה כל כך הקבלת פנים: כי קש כשהזקין
 ר' יעקב: הוה רגיל וכו' מהלך ג' קדש' היה מביתו לבית רבו
 וכוסע מביתו אחר הפסח ולומד יום אחד וקוור לביתו לשעס אה
 אשמו נקב הסוכו' (י"ט ראשון):

כא יעב

כא יעב

כא יעב

חלים חס

כא יעב

וי
 וה
 דע
 לא
 רב
 יוב
 או
 בר
 הכ
 פו
 הא
 שש
 לוס
 בש
 ת
 קר
 מק
 שנ
 והי
 וקש

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה רצה

יומא באושפיזיה) וחד יומא בכי רב (והדר אתי)
 והו קרו ליה רבנן בר בי רב דהד יומא חלש
 דעתיה וקרי אנפשיה *שחוק לרעהו אהיה קורא ^{ליוני יב}
 לאלוה ויענהו א"ל ר' יוחנן במטו מונך לא תעניש
 רבנן נפק ר' יוחנן לבי מדרשא ודרש *ואותי יום ^{שעיל' כפ}
 יום ידרושון ודעת דרבי יחפצון וכי ביום דורשין
 אוהו ובליל' אין דורשין אותו אלא לומר לך כלהעוסק
 בתורה אפילו יום אחד בשנה (לשמה) מעלה עליו
 הכתוב כאלו עסק כל השנה כולה וכה"א במדת
 פורענות דכתיב *כמספר הימים אשר חרתם את ^{מדנני יד}
 הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה וכי ארבעי'
 שנה חטאו והלא לא חטאו אלא מ' יום אלא
 לומר לך כל העובר עבירה אחת אפי' פעם אחת
 בשנה מעלה עליו הכתוב כאלו עבר כל השנה כולה:
 תניא *עולת חמיד העשויה בהר סיני ר' אלעזר ^ק
 אומר מעשיה נאמרו בסיני והיא עצמה לא ע"כ
 קרב' רע"א קרבה ושוב לא פסקה אלא מה אני כמדבר ^{עמוס ה}
 מקיים *הזבח' ומנחה הגשתם לי במדבר ארבעי'
 שנה בית ישראל שבטו של לוי שלא עבדו ע"ז
 הן הקריבו אותה:

והיא עצמה לא קרבה והעולה שהקריבו הנזירות עולת ראיה
 הואי: ומה אני מקיים הזבחים ומנחה וכו' לשון תימא
 ומשמע שלא הקריבו לפי שכופין היו: שבטו של לוי הקריבוהו
 משלהם:

בעי רב חסדא האי קרא היכי כתיב *וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות [כבשים] ויזבחו זבחים שלמים [לה' פרים] או דיקמא אידי ואידי פרים הוו למנ"מ מר זוטרא אמ' לפיסוק טעמי רב אחא ברית דרבא אמ' לאומר הרי עלי עולה כעולה שהקריבו ישראל במדבר מאי פרים הוו או כבשים הוו תיקו:

סס
שמות כד

ז רבי לוי רמי כתיב *הוקר רגלך מבית רעך וכתיב *אבא ביתך בעולות לא קשיא כאן בחטאי' ופשמי' כאן בעולות ושלמים תנ"ה הוקר רגליך מבית רעך בחטאות ואשמות הפתוב מדבר אחא אומר בחטאי' ואשמו' או אינו אלא בעולוי' ושלמי' כשהוא אומר אבא ביתך בעולות הרי עלי עולות אמור הא מה אני מקיים הוקר רגלך בחטאות

חשלי ככ
תלים סו

לפיסוק טעמים בכניכות א"ת ב' מינין לריך אתה לפסוק הטעם של ויעלו עולות באתכסא"א כמו שאנו קורין אותו או בזק"ף קט"ן טעם שפסיק בדבור ממה שלפניו ואם מיין אחד היה לריך אתה לקרותו באחד משאר טעמים [שאיין מפסיקין] כגון פסט"א או רביע: לאומ' הרי עלי עול' וכו' גרסי' ולא גרסי' כאומר: נ"מ לאומר הרי עלי עולה כאותו עולה: מאי יציא פרים או כבשי' תיקו:

וחשבינו' מבית רעך מבית אוהבך הקב"ה קרא לישראל רעים שנאמר [למען] אחי ורעי: בחטאות ואשמות שלא תקטא לישראל ונשיר השירי' בקרא הכ"ס כן זה דודי זה רעי רש"א

וחשבינו'
הפסוק
אתרו דוד

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה רצו

ואשמות *תניא *מעוות לא יוכל לחקון (כיצד) ט
 זה שביטל ק"ש של שחרית או של ערבית (ותפלה) ע"ג
 [או שביטל תפלה] של שחרית או של ערבית קבלת א
 וחזרון לא יוכל להמנות זה שנמנו חבריו לדבר
 מצוה ולא נמנה עמהם א"ל בר הי הי להלל מ"ד
 *ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד מלאכי ג
 אלהים לאשר לא עבדו היינו צדיק היינו עובד
 אלהים היינו רשע היינו לא עבדו א"ל עבדו ולא
 עבדו תרווייהו צדיקי גמורי נינהו אבל אינו דומה
 שונה פרקו מאה פעמים לשונה מאה ואחד א"ל
 משום חדא דימנא קרי ליה לא עבדו א"ל אין צא
 ולמה משוק של חמרים עשרה פרסי בווזא עשרה
 וחד פרסי בתרי וזוי א"ל אליהו לבר הי הי ואמרי
 לה לר' אלעזר מ"ד *הנה צרפתיך ולא בכסף יסעי' ווח
 ותהא זקוק להציא קטאת [ואשם]: (זה שביטל ק"ש גס צפ' עקידה
 תפלת השחר): זה שמונהו חבריו לדבר מצוה שאמרו לו לך ח"ד ח"ג
 עמנו ולא הלך כמלא שקסר עלמו מאותו מכין לא יוכל להמכו
 עוד באותו מכין שכפר עשו אותה מזה: היינו צדיק היינו עובד
 אלהים מי הוא הצדיק ומי הוא העובד אלהים והלא אחד הוא:
 אינו דומה שונה פרקו כו' ואע"פ שאניהם לדיקים לא עבדו
 את הקב"ה נשנה שזה עבדו יתיר: עשרה פרסי ישכיר לך אדם
 קמורו בוח אחד שכבר כהנו כך ואס תאמ' לו לך עמי פרסה יתיר
 ישאל שני זמים: צרפתיך ולא בכסף לא נאש כמו שלורסים
 את הכסף אלא נקרתו לך כור עומי לכורסך בו:

בחרתיך בכור עוני מלמד שחזר הקב"ה על כל
 מדות טובות [ליתן לישראל] ולא מצא לישראל מדה
 טובה אלא עניות אמר שמואל ואי תימא רב יוסף היינו
 דאמרי אונשי יאה עניו לישראל * כורד' סומק' לסוסיא
 חירא: משנה * ר"ש בן מנסיא אומר אי זהו
 מעוות שלא יוכל לתקן זה הבא על הערוה והוליד
 ממנה ממזר. א"ת בגונב וגוול יכול הוא להחזירו
 ויתקן ר"ש בן יוחאי אומר אין קורין מעוות אלא
 למי שהיה מתוקן מתחילתו ונתעוות ואי זה זה
 ת"ח הפורש מן התורה: גמ' * והוליד ממנה ממזר
 ע"כ כו'. הוליד אין לא הוליד לא והא תניא ר' שמעון
 בן מנסיא אומר גונב אדם או גוול אפשר שיחזיר
 גנבתו וגולתו ויתקן אבל הבא על אשת איש ואסרה
 על בעלה נטרד מן העולם והלך לו ר"ש בן יוחאי
 אומר אין אומרים בקרו גמל בקרו חזיר אלא בקרו
 טלה ואיזה זה ת"ח הפורש מן התורה ר' יהודה
 בן לקיש אומר כל ת"ח הפורש מן התורה עליו
 חשלי כו' הכהוב אומר * כצפור נודדת מן קנה בן איש נודד
 ידמיה כממקומו ואומר * מה מצאו אבותיכם בי עול כו'
 כור זהו כלי קרש שנוספין בו: גונב אדם גנבה אפשר שימזיקה
 ויתקן: נטרד מן העולם אין לו עוד תשובה לפי שעשה דבר
 שאין (בו) [לו] רפואה: אין אומרים בקרו גמל זה לקרבן
 כלי' מי שהוא רע מתקלמו אין זה מעוות: אלא בקרו טלה
 שחא כפל בו מוס ונתקלקל כך לשון קלקול כופל נאלם

ג' הנמ'
 כנחא
 שס
 ע"א
 שס
 ע"כ
 חז' יחז'
 חז' יחז'
 חז' יחז'

רד
 אי
 כא
 כה
 וגו'
 מכ
 מן
 שה
 לא
 על
 לא
 בר
 לבט
 מן
 לר
 מפ
 ת)
 זו
 זה
 שו
 שכ
 כגו
 ואין
 לגמ

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה רצו

רחקו מעלי לא קשיא כאן באחותו פנויה כאן באשת
איש ואבע"א הא והא באשת איש ול"ק כאן באונס
כאן ברצון ואבע"א הא והא באונס ל"ק כאן באשת
כהן כאן באשת ישראל * ליוצא ולבא אין שלום זכריה
וגו' אמר רב כיון שיוצא אדם מדבר הלכה לדבר
מקרא] שוב אין לו שלום ושמואל אמר זה הפורש
מן גמרא למשנה ור' יוחנן אמר אפי' מגמרא לגמרא:

שהיה טוב מתקלתו: אחותו פנויה הוליד אין לא הוליד
לא: אשת איש בלא הוליד כמי יש זכרון לעוכו שאסרה
על בעלה לא שאל אחותו ולא שאל נכרית: באונס
לא חסרה על בעלה לפי הוליד אין לא הוליד לא:
ברצון חסרה על בעלה: אשת כהן אפילו באונס חסרה
לבעלה: ליוצא ולבא מקרא הוא בזכריה ודרשוהו כהן ליוצא
מן התורה ונא לו לדברי אחרים: שיוצא אדם מדבר הלכה
לדבר מקרא טוב אין לו שלום שאין הוראה מן המקרא שהמטנה
מפרשת סתומות התורה: מגמרא למשנה אם שמש ת"ק שהן
(ת"ק ה) מדקדקין ליתן טעם במשניות להבין במשניות הסותרו'
זו את זו ולמכוא טעם לפסור ולקובה ולאיסור ולהיתר שהמטנה
זה קרוי גמרא ואם ילא מזה וכתן כל עסקיו לגירסת המשכיו'
טוב אין לו שלום בדבר הוראה שאין הוראה ככונה מתוך משנה
שכמה משניות יש שאין דבריהם מכוונים ותירלוה בני הגמרא
כגון הכא במאי עסקינן מסורי מקסרא הא מני ר' פלוכי היא
ואין הלכה כמותו: אפילו מגמרא [לגמרא. מגמרא] ירושלמי
לגמרא בבלי שהוא עמוק כדאמרינן בסנהדרין במקשי' הושיבני

משנה חיתר נדרים פורחין באויר ואין להם על
 מה שישמכו [הלכות שבת חגיגות והמעילות הרי
 הם כהדרים התלויים בשערה שהן מקרא מועט
 והלכות מרובות]: גמ' חניא ר' (אלעזר) [אליעזר]
 ויקרא כו אומר יש להם ער מה שישמכו שנא' *כי יפליא
 נחדנרו *כי יפליא ב' פעמים אחד הפלאה לאיסור ואחד
 הפלאה להיתר ר' יהושע אומר יש להם על מה
 תלים כה שישמכו שנא' *אשר נשבעתי באפי נשבעתי
 וחזרתי כי ר' יצחק אומר יש להם על מה שישמכו
 שמות לה שנא' *כל נדיב לב חנניה בן אחי ר' יהושע אומר
 זה גמרא צנלי שהוא עמוק: היתר נדרים פורחים באויר
 המת נדרים שאמרו סכמים דקכס מתיר את הנדר מעט דמן
 יש מן התורה לדבר ואין על מה לסמוך אלא שכך מסור לסכמי
 בתורה שפעל פה: כי יפליא שני פעמים אחד בערכין ואחד
 בזיר יפליא נדר בערכך כי יפליא לנדור נדר כזיר: אחת
 הפלאה לאיסור וכו' הפלאה לשון פירוש כתרנומו ארי יפריש
 ולמה כתיב הפלאה בשתייהן אחת כשפירש ונדד ואסר את עלמו
 צנדר ואחת שקור ומפרש לפני הקכס ואומר כך נדרתי ולדעת כן
 נדרתי אצל לדעת כן לא נדרתי והרי אני בא לידי קרטס וזותק כך
 מתירי לו: נשבעתי באפי מדקאח' באפי משמע יכולי לישא עליו
 לפי שמקמת אפי כשנעתי ולא מדעת מיושבת. יש ללמוד מכאן
 שהמולא פתח לנדור לומר לא לדעת כן נדרתי שיקרבי דבר זה
 שאני רואה הנא לי על ידי נדרי מתירין לו: כל נדיב לב הבואו
 אס עודנו נדדו לבו יבואו ואס ימקרט יתירו לו:

יש
 לש
 אי
 מר
 אח
 בר
 וא
 ט
 מע
 היר
 נש
 (א)
 אי
 ולא
 קכס
 בש
 אלא

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה רצח

יש להם על מה שיסמכו שנא *נשבעתי ואקיימ' תלי' קיס
לשמור משפטי צדקך : אמר רב יהודה אמ' שמואל
אי הואי החם הוה אמינא להו מילתא דעדיפא
מדידהו שנא *לא יחל דברו הוא אינו מחל אבל מודנר ל
אחרים מוחלין לו אמר רבא לכולהו אית להו פרכא
בר מדשמואל דלית לי' פרכא זכו' אמ' (רבינא) [רבא]
ואי תימא רב נחמן בר יצחק היינו דאמרי אינשי
שבא חדא פלפלתא חריפא ממלא צנא דקרי :

אין דורשין

פרק שני

משנה ראשונה אין דורשין בעריות בג' ולא במעשה ח
בראשית בשנים ולא במרכבה ביהוד א"כ יא
היה חכם ומבין מדעתו כל המסתכל בד' דבריו ע"נ

נשבעתי ואקיימה מדקאמ' ואקיימה מכלל שאס דלה שלא
לקיי' מתירין לו :

(אין דורשין בעריות בג' ולא במעשה בראשית כגון ספר
יורה ולא בטענה מרפנה כגון במשנה שנספר היכלות
אי כמי כגון צרייתא דרבי ישמעאל : במעשה מרכבה כלי'
ולא במרכבה כל עיקר אפילו ציקיד א"כ היה אותו יקיד
קכס מנין מדעתו שלא ילטרך לשאל מה שיסתפק לו) :
בשלשה שנים והוא : בשנים אחד והוא : ביהוד אין שס
אלא הוא לנדו ונגמרא עשרה לה : ארבעה דברים הכי

(ראוי) [רתוי] לו שלא בא לעולם מה למעלה
 מה למטה מה לפנים ומה לאחור וכל שלא חס
 על כבוד קונו (ראוי) [רתוי] לו שלא בא לעולם:
 גמ' אמרת ברושא ולא במרכבה ביחוד והדר
 אמרת אא"כ היה חכם ומבין מדעתו ה"ק אין
 דורשין בעריות לג' ולא במעשה בראשי לב' ולא
 במרכבה ליחוד אא"כ היה חכם ומבין מדעתו
 דנניס ד' ולא במעשה בראשית בב' מ"א ה"מ דת"ר *כי
 שאל נא לימים ראשונים יחיד שואל ולא שנים

דמפרש ואזיל: מה למעלה מרקיע שעל ראשי הקיפת: ומה
 למטה (מן הארץ) [מהן]: ומה לפנים קוץ למקילת הרקיע
 מן המזרח: ומה לאחור למערב ובגמרא מפרש טעמא: וכל
 שלא חס על כבוד קונו בגמרא מפרש מאי היא: רתוי לו
 יפה לו וטוב היה לו אם לא בא לעול' ואומה אחי [שהוא]
 לשון הקמ"י כלי' מרוקס היה אם לא בא לעולם ודוגמתו
 בתורת כהנים ואל אלעזר ואל איתמר בכיו הכותרים (רבי
 אליעזר אומר) ראויין היו לישראל אלל אריתה הכתוב: הא אמרת
 רישא ולא במרכבה ביחוד וכיון דיקידי הוא ואינו שומע מפי
 הרב על כרמך מדעתו מבין וקא אסרת ליה. והדר (תכיתא)
 [אמרת] אא"כ היה קכס ומבין מדעתו: לג' לבד ען הדורש:
 ולא במעשה בראשית לב' וכ"ש לג': ולא במרכבה ליחוד
 לתלמיד יקיד אא"כ היה אותו ת"ק מבין מדעתו שלא ילמד
 לשאל לרב במקום שיסתפק דלאו אורח ארעא לפרושי להדיא:
 מנא ה"מ דאין אכיס שאלין בעעשה בראשית:

שואלין יכול ישאל אדם קודם שנברא העולם
 ת"ל *למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ^{דנניס ד}
 ואי למן היום אשר ברא אלהים אדם יכול לא
 ישאל מששת ימי בראשית ת"ל לימים ראשוני
 [אש- היו לפניך] יכול ישאל אדם מה למעלה
 ומה למטה ומה לפניו ומה לאחור ת"ל *ולמקצה ^ס
 השמים ועד קצה השמים מקצה השמים ועד קצה
 השמים אתה שואל ואי אזה שואל מה למעלה
 ומה למטה מה לפניו ומה לאחור *והשתא דנפקא יב
 ליה מן למקצה השמים למן היום אשר ברא
 אלהים אדם למה לי מיבעי ליה לכדר' אלעזר
 דא"ר אלעזר אדם הראשון מן הארץ ועד להקיע
 היה שנא' למן היום אשר ברא אלהים אדם על
 הארץ ולמקצה השמים וגומ' וכיון שסרח הניח
 הקב"ה ידו עליו ומיעטו (והעמידו על מאה אמה) ^{לכינוגמו'}
 יכול ישאל מה היה קודם שנבר' העולם: יכול לא ישאל ולא
 ידרוש במעשה שאת ימי בראשית דהא לון בריית אדם הוא דיהב
 הכותא למדרש והוא נע"ש נברא: ת"ל לימים ראשוניים מיום
 ראשון: והשתא דנפקא לן מן ולמקצה השמים דאסור לשאל
 מה יש קוץ למצינה ממילא נפקא לן דאסור לשאל בקודם
 שנברא העולם דהא היא היא מה שהיה קודם ברייתו
 הוא עכשיו קוץ למקלותיו הילכך למן היום אשר ברא אלהים
 אדם למה לי למעוטי מיניה קודם שנברא העולם: על הארץ
 ולמקצה השמים על הארץ היה ומגיע לשמים: ^{אם זשה חשי'}

תלי' קלט שנא' * אחור וקדם צרתני וחשת עלי כפכה אמר
 רב יהודה אמר רב אדם הראשון מסוף העולם
 ועד סופו היה שנא' ולמקצה השמים ועד קצה
 השמים וכיון שסרח הניח תקב"ה ידו עליו ומיעטו
 שנא' אחור וקדם צרתני [וחשת עלי כפכה] אי
 הכי קשו קראי אהרדי אירי ואירי מדה אחת היא.
 ואמר רב יהודה אמר רב עשרה דברים נבראו
 ביום הראשון ואלו הן שמים וארץ. תהו ובהו.
 אור וחשך. רוח ומים. מדת יום ומדת לילה.
 כנ"ל שמים וארץ דכתיב * בראשית ברא אלהים את
 השמים ואת הארץ. תהו ובהו דכתיב והארץ
 הותה תהו ובהו. אור וחשך דכתיב וחשך על פני
 תהום זכתיב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור.
 רוח ומים דכתיב * רוח אלהים מרחפת על פני
 המים. מדת יום ומדת לילה דכתיב (ויקרא אלהים
 לאור יום ולחשך קרא לילה) [ויהי ערב ויהי
 בוקר יום אחד] תנא תהו זהו קו ירוק שמקיף
 את כל העולם כלו שממנו יוצא חשך לעולם
 מליס יח שנאמר * ישרת חשך סתרו סביבותיו סוכתו.

אחור וקדם צרתני ב' פעמי' ילרתי תל' גבוה ולנסוף אפל: מסוף
 העולם ועד סופו כשהיה שוכן היה ראשו למזרח ורגליו כוגע'
 למערב. (גם מאמר זה בפ"ד דסנהדרין): תהו ובהו לקמן
 מפרש להו: מדת יום ומדת לילה עשרים יד' שעות בין שניהם:
 ישת חשך סביבותיו הא למדת שקו המשך מקיף את השמי':

בהו אלו אבנים מפולמות מישוקעות בתהום שמחם
 יוצא מים שנא *ונטה עליה קו תהו ואבני בהו יצניסלד
 ואור ביום ראשון איברי והבתיב *ויתן אותם אלהים ככל' א
 ברקיע השמים וכתיב *ויהי ערב ויהי בקר יום ס
 רביעי אלא כדר' אלעזר דאר"א אור שברא הקב"ה
 ביום (אחד) [ראשון] אדם צופה ומביט בו מסוף
 העולם ועד סופו וכיון שנסתבל הקב"ה באנשי
 דור המבול ודור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלי
 עמד וגנוז מחם שנא *וימנע מרשעים אדם וזרוע סיוב לח
 רמה תשבר ולמי גנוז לצדיקים לעתיד לבא שנא'
 *וירא אלהים את האור כי טוב ואין טוב אלא כדל' א
 צדיק שנא' *אמרו צדיק כי טוב וכיון שראה אור יצניסלד
 שגנוז לצדיקים מיד שמח שנא' *אור צדיקים חשלי יג
 ישמח כחנאי אור שברא הקב"ה ביום ראשון
 אדם צופה ורואה ומביט בו מסוף העולם ועד
 סופו דברי ר' יעקב וחכמים אומרים הן הן מאורו'
 שנבראו ביום ראשון ולא נתלו עד יום ד'. אמר
 רב וזטרא בר טוביה אמר רב בעשרה דברים
 נברא העולם בחכמה ובחבונת וברעו: בכח
 ובגבורה ובגערה בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים.
 מפולמות לשון לחוס מושטריין כלע"ז: קו תהו ונו' למדת
 שהתהו קו והנוהו חכמים: חכמה יודע מה שהוא לומד:
 חבונה שהוא מנין דבר קדש מפלפול חכמתו: דעת יסוב:
 כח הוא כח הזרוע: גבורה גבורת הלע: גערה מופה

ושלג בחכמה ובחכמה דכתיב *ה' בחכמה יסד
 שס ארץ כונן שמים בחכמה בדעת דכתיב *בדעתו
 תלי' סה תהומות נבקעו ככה וגבורה דכתיב *מכין
 הרים בכחו נאור בגבורה: בנערה דכתיב
 פיונו כו *עמודי שמים ירופפו ויתמהו מגערותו בצדק
 תלי' פט ובמשפט דכתיב *צדק ומשפט מכון כסאך
 שס כה בחסד וברחמים דכתיב *זכור רחמך ה' והסדיק
 כי מעולם המה. א"ר יהודה אמר רב בשעה
 עקידה שברא הקב"ה את העולם היה מרחיב והולך כישתי
 פע' חט פקיעיות של שתי עד שגער בו הקב"ה והעמידו
 שנא' עמודי שמים ירופפו ויתמהו מגערותו והיינו
 נדל' פ דאמ' ר' שמעון ב"ל מ"ד *אני אל שדי אני אל
 ולה שאמרתי לעולמי די (איכא דאמרו) אמר ר"ל
 בשעה שברא הקב"ה את הים הגדול היה מרחיב
 והולך עד שגער בו הקב"ה ויבשו שנאמ' גוער
 בים ויבשהו ת"ר ב"ש אומרים שמים נבראו
 חסכת תחלה ואח"כ ארץ שנא' *בראשית ברא אלהים
 תמיד וע"כ את השמים ואת הארץ. וב"ה אומרים ארץ נבראת
 רש"ל תחלה ואח"כ שמים שנא' *ביום עשות ה' אלהים
 כרפ' ארץ ושמים (תניא) אמרו להם ב"ה לב"ש לדבריך
 שס נ אדם בונה עלייה ואח"כ בנה בית שנא' *הבונה
 עמוס ט בשמים מעלותיו ואגדתו על ארץ יסדה. אמרו
 כדאמר לקמן שגער בו ועמד: פקיעיות לומי"ל כלע"ז:
 בשמים מעלותיו אלמא עליות חיקרי:

לה
 ואח
 רב
 א*
 אני
 מש
 כש
 אר
 ש
 הק
 יש
 א
 ש
 הא
 הי
 וע
 מכ
 ש
 ש
 ול
 מס
 כמו
 דלי
 זא"

אין דורשין פרק שני חגיגה שא

להם ב"ש לב"ה לדבריהם אדם בונה שהפרק
 ואח"כ כסא דכתיב *השמים כסאי והארץ הדגם יסעיס סו
 כגלגל וחכמים אומרים זה וזה כאחד נבראו שנא'
 *אף ידיו יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא
 אני אליהם יעמדו יחרו ואידך מאי יחרו דלא
 משלפי מהדרין מ"מ קשו קראי אהדדי אמר ר"ל
 כשבראן ברא שמים ואח"כ ארץ וכשנטה נטה
 ארץ ואח"כ שמים מאי שמים א"ר יוסי בר חנינא
 שם מים כמתניתא תנא איש ומים מלמד שהביאן
 הקב"ה וטרפן זה בזה ועשה מהן רקיע שאל ר' י
 ישמעאל את ר' עקיבא כשהיו מהלכין בדרך א"ל
 אחת ששימשת את נחום איש גם זו כב שנה
 שהיה דורש כל אהין שבתורה את השמים ואת
 הארץ מאי דרש בהו א"ל אילו נאמר שמים וארץ
 הייתי אומר שמים וארץ שמותן של הקב"ה הן
 ועכשיו שנא' את השמים ואת הארץ שמים שמים
 ממש ארץ ארץ ממש *את הארץ למה לי להקרי' סס
 שמים לארץ *והארץ היתה תוהו ובהו מכרי שמים ע"כ
 שרפרף להגליו וכסא ליטב עליו על כהקך כסא עשוי תקלה
 ולפי גובה הכסא הוא מתקן השפרף: אף ידיו יסדה ארץ
 מסופים דקרא יליף דכתיב יעמדו יקדו בשכראן ועשאן פקעיות
 כמו שאמרו למעלה: וטרפן ערנן: להקדים שמים לארץ
 דאי לא כתיב (הכא) את הוה אמרינן כאסת ככאו אלא
 שא"ל לקרות ב' שמות כאסת להכי כתיב את להקדים: סס

מתחיל ברישא מאי שנא דקא חשיב מעשה ארץ
 תנא רבי דבי רבי ישמעאל משל למלך בשר והם
 שאמר לעבדיו הצימו לפתחי למחר השכים
 ומצא נשים זאנצים למו משבח למו שאן דרכם
 להשכים זה שכימו רביא ר' יוסי אומר אוי להם
 לבריות שרואות זאימן יודעות מה הם רואות עומדי
 ואנן יודעות על מה הן עוסקות הארץ על מה
 היא עומד על ה' מודי שנא *המ גיז ארץ מס זמה
 תלי קלו ועמודיה יתפלצון ועמודים על המים שנא *לרוקע
 סס קד הארץ על המים ומים על ההרים שנא *על הרים
 עמוס ד יעמדו מים ההרים על רוח שנא *יוצר הרים
 תלי קחה ובורא רוח ורוח סגיה שנא *רוח סערה עושה
 דברים לגדפיו וסערה תלית בורעו של הקב"ה פי' *ומתחת
 ורועות עולם וחכמים אומרים על י"ב עמודים הוא
 סס לכ עומדת שנא *יצב גבולות עמים לספר בני ישראל
 חשלי ס וי"א על שבעה עמודי שנא *חצבה עמדיה שבעה.
 ר' אלעזר בן שמוע אומר על עמוד אחד עומדת
 למו שאין דרכו להשכים והשכים זהכא כמי דקרא
 לשמים תקלה הוה ליה שמים דרכו להשכים וארץ אן דרכם
 להשכים ועוד מעשה ארץ עתובין ומעשה שמים במהירו' חו
 השכים' עמו שכנאו באסת לכך הכיר לספר במעשה ארץ
 תקלה: יוצר הרים ובורא רוח ומה עכץ זה לזה אלא ללמדך
 שהכרי' עומדין על רוק: רוח סערה עושה דברו דבר הרוח
 הסערה עשאו: ומתחת כל הוליה: זרועות עולם הסובלי

ועדי
 רב
 אלה
 חן
 וילון
 ערב
 תנו
 שבו
 וית
 רוח
 שנא
 וימ
 וכול
 שר
 בנה
 ומה
 וכבש
 ומנא
 מזכר
 אות
 מתיק
 קדוש
 אלמ
 מעין

וצדיק שמו שנאמר *וצדיק יסוד עולם. אמר חז"ל י
 רב יהודה שני רקיעין הן שנאמר *הן לה' דכבים י
 אלהיך השמים ושמי השמים ור"ל אמר ד' ואלו
 הן וילון רקיע שחקים וכול מעין מכון ערבית.
 וילון אינו משמש כלום אלא נכנס שחרית ויוצא
 ערבית ומחדש בכל יום מעשה בראשית שנאמר
 *הנומה כדוק שמים וימחם כאהל לשבת. רקיע יעני' ש
 שבו חמה ולבנה ככבים ומולות קבועים בו שני
 *זיתן אותם אלהים ברקיע השמים. שחקים שבו כר"ל א
 רוחים עומדות וטוחנות מן לצדיקים לעתיד לבא
 שנא' *ויצו שחקי ממעל ודלתי שמים פתח (וכתוב) תליס' נח
 *וימטר עליהם מן לאבול ודגן שמים נתן למו. ט
 וכול שבו ירושלים ובית המקדש ומזבח בנוי ומיכאל
 שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן בכל יום שני
 *בנה בניתי בית זבול לד' מכון לשבתך עולמים ח"ל א
 (ומה מקריב וכי תעלה על דעתך שיש לשם פרים
 וכבשים אלא מהו מקריב נשמתן של צדיקים)
 ומנא לן דאקרי שמים שנא' *הבט משמים וראת סנ
 מזבול קדשך ותפארתך. מעין שבו כחות כחות
 אותם: נכנס שחרית לתוך תיקו והאור נראה: ויוצא ערבית
 מתיקו ומתפשט ויולא למטה מן האור והרי עולם קשך חו
 קדום למעשה בראשית ככל יום: כדוק יריעה טליא"ה בלע"ז
 אלמלא יש שמים שאין מששין אלף תשמי' יריעה פרוסה:
 מעין לשון סדור מקום שמלאכים דרים בו:

של מלאי השרת שאומרות שירה כלילי וחשות
 תלי חסד ביום מפני כבודן של ישראל שנא' יומם יצוה
 ה' חסדו וכלילה שירה עמי חפלה לאל חי אמר
 ריש לקיש כל העוסק בתורה כלילה הקב"ה מושך
 עליו חוט של חסד ביום שנא' יומם יצוה ה' חסדו
 מ"ט [וימם] יצוה ה' חסדו משום הכלילה שירה
 עמי א"ר אמר ר"ל כל העוסק בתורה בעוה"ז
 שדומה ללילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד
 לעוה"ב שדומה ליום שנא' יומם יצוה ה' חסדו
 גו' א"ר לוי כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי
 שיחה מאכילין אותו גחלי רחמים שנא' *חקוטפיה
 מלוח עלי שיח ושורש רחמים לחמם. ומנ"ל
 דברי כו' דאיקרי שמים שנא' *השקיפה ממעון קדשך מן
 השמים. מבין שבו אוצרות שלג וואצרות ברד
 ועליית טללים רעים ועליית אגלים וחדרה של
 סופת וסערה ומערה של קיטור וכלן דלתותיהן
 וחשות ביום מפני כבודן של ישראל שמקלסין אותן ביום: יומם
 יצוה ה' חסדו יצוה את המלאכי' לשחוק כדי לעשות חסד ללריכי
 קסד והס התקמוכיס: וכלילה שירה עמי נרקיע עם שיר שלי
 שקלסתי ביום: (מוטק חוט של חסד וכו' נב"ז פ"א וסס פי' רש"י).
 ומנא לן דמעון איקרי שמים: מכון לשון אולר של מיכי פורענות
 כדכתיב ככונו לללים שפטים: שבו אוצרות שלג וברד כל
 אלו לפורענות: עליית אגלי' לשון (עוגל) [עוגה] של מים
 ולשון אגלי טל ולשון אגן הסהר דהלמ"ד מתקלפת בנו"ן

ע"ז ס"ק
 וע"ש
 רש"י

של
 ועמ
 בר
 *ה
 אש
 אמ
 בר
 לא
 אה
 רע.
 הש
 וצ
 של
 וטל
 ומש
 דבת
 *כי
 לו
 והס
 את
 לא יג
 הנש
 מכון
 וילב

אין דורשין פ"ק שני הגיגה שג

של איש שני (*פתח ה' אז אוצרו ויוצא את כלי ירמיה נ
 ועמו) [*פזח ה' לד ארז אוצרו השוב] והני דברי כח
 ברקיעא איתנהו הני בארעא איתנהו דכתיב
 *הללו אז ה' מן הארץ תינינן וכל תהומות מליקוח
 איש וברד שלג וקטור רוח סערה עושה דברו
 אמר רב יחודה אמר רב עד ש"א בא דוד היו
 ברקיע וכשבא דוד בקש עליהם רחמים והורידו
 לא"ץ אמר לפניו רבש"ע *כי לא אל חפץ רשע
 אזה לא יגורך רע צדיק אתה ה' לא יגור במגורך
 רע. ומנא לן דאיקרי שמי' שני *ואזה תשאע
 השמים מכון שבתך. ערבות שבו צדק ומשפט
 וצדקה וגנוי חיים וגנוי שלום וגנוי ברכה ונשמתן
 של צדיקים ורוחות ונישמות שעזירות להבראות
 וטל שעתיד הקב"ה להחיות בו את המתים. צדק
 ומשפט דכתיב *צדק ומשפט מכון כסאך. צדקה
 דכתיב *וילבש צדקה כשריון. גנוי חיים דכתיב
 *כי עמד מקור חיים. גנוי שלום דכתיב *ויקרא
 לו ה' שלום. גנוי ברכה דכתיב *ישא ברכה מאת
 והם מים (חיים) העומדים ללקות פירות ותצואות: פזח ה'
 את אוצרו למדת שיט לו אולרות לפורענות: לא יגורך רע
 לא יגור אלנך: רוחות ונשמות קדא מילתא היא. וי"מ רוק היא
 הנשמה העזויה כדמות הגוף כשמה נשימה אלוכט בלע"ז:
 מכון (נכון) כסאך והכסא נערבות הוא כדמפרש לקמן:
 וילבש צדקה כשריון למדת שעמו שרויה לדקה: ויקרא לו

ס"ס
 חלק וי"ג
 דש"א
 מ"א
 תליס פט
 יצעי' כט
 תליס לו
 סופטי' ו
 תליס כד

דף ה' א' כ"ג

ס"ל כה תי' ונשמח של צדיקים דכתיב * זהוהת. נפש אדוני
 צרורה בצרור החיים אתה' אלהיך. רוחות ונשמות
 יעזיבנו שעצירות להבראות שני * כי רוח מלפני יעטוף
 ונשמות אני עשיתי ומל שעתיך הקב"ה להחיות
 מליס סכ ב אה המזים דכתיב * גשם נדבות תניף אלהים
 ושם אופנים ושרפים וחיות הקודש ומלאכי השרת
 וכסאת בכור ומלך רס ונשא שוכן עליה' [כערכו] שני
 ס"ז סלו לרוכב בערכות בית שמו ומנא לן דאי קרו
 שמים (א"ר אבהו) אחיא רכיבה רכיבה כתיב הכא
 דכדיס לז סולו לרוכב בערכות וכתוב החם * רוכב שמים
 תליס יח בעורך. ותשך וענן וערפל מקיפין אותו שני * ישת
 תשך סתרו וגו'. ומי איכא חשוכא קמו שמיא
 דכיל כוהא כתיב * הוא גלא עמיקתא ומסתרתא ידע מה
 בחשוכא ונהורא עמיה שרא לא קשיא האי
 ר"י * בבחי גיואי הא בבחי בראו ואמר רב אחא בר
 חוריה ת"א יעקב עוד רקיע אחר יש למעלה מראשי החיות
 ס"ל שני * יודמות על ראשי החיה רקיע גו' עד כאן יש
 עקיד' לך רשות לדבר מכאן ואילך אין לך רשות לדבר
 של"ס שכן כתיב בספר בן סירא במופלא ממך אל
 יחוקאל א
 קראס אללו: רוח מלפני אלמא לפכיו הס: גשם נדבות וגו'
 דמ"ח כתיב שילתה נשמתם שכל' נפשי ילאה דדברו והכיף
 עליהם על והקיין שכל' גשם נדבות תכיף וגו' והאי קרא דמ"ח
 שחתעי דספר תליס דחזמור יקום אלהים יפוטו חויביו: בבחי
 גואי כהורא עמיה שרי: במופלא ממך במופרד ומוכלל
 עסק שלא רנה הקנ"ה לנגלות לך:

אין דורשין פרק שני הגיגה שד

הדרוש ובמזסה ממך אל החקור כמה שהורשת
 החכונן אין לך עסק בנסתרות: ^ל
 הניא א"ר יוחנן בן זכאי מה תשובדה השיבתי ^ט
 בת קול לנבוכדנצר בישעה שאמר *אעלה ^ס
 על במתי עב אדמה לעליון יצתה ב"ק ואמרה לך ^{ישעיה יד}
 בן בנו של נמרוד שהמריד את כל העולם כלו
 עליו בכלכותו כמה שנותיו של אדם ע' שנה ואם
 בגמורות שמונים שנה דכתיב *ימי שנותינו בהם ^{מסל' ג}
 שבעים שנה ואם בנבורו שמונים שנה וגו' והלא
 מן הא"ץ ועד לרקיע מהלך ת"ק שנה ועובד של
 רקיע מהלך ת"ק וכן בין כל רקיע לרקיע למעלה
 מהן חיות הקודש ורגלי החיות כנגד כלן וקרסולי
 החיות כנגד כלן ושוקי החיות כנגד כלן ורכובי
 החיות כנגד כלן ירכי החיות כנגד כלן וגופי החיות
 כנגד כלן וצוארי החיות כנגד כלן וראשי החיות
 כנגד כלן וקרני החיות כנגד כלן ולמעלה מהן
 כסא הכבוד ורגלי כסא הכבוד כנגד כולן וכסא
 הכבוד כנגד כלן (ולמעלה מהן) מלך אל חי וקיים
 רם ונשא שוכן עליהם ואתה אמרת אעלדה על
 במתי עב וגו' אך אל שאול תורד אל ירבתי בור.
 עליו לשון כקיה הוא כלומר על עצמו ולא עלי: רגלי החיות
 עובי פרסותיהן: קרסולי אסתורא קבילי"א כלע"ז: שוק
 הוא העלם הנמכר עם הרגל: רכובי הוא עלם הירך הסמוך
 לשוק: ירך הוא עלם הקולית המקוע במתנים: ^ל

דונן
 מו
 מות
 שרת
 שני
 קרי
 כתי
 מים
 ישת
 מי
 ג
 מה
 ה
 א
 בר
 חיות
 אן יש
 בר
 אל
 ח וגו'
 והכי
 במ"מ
 בבתי
 סובל

[ולא במרכבה ביחוד.] תני ר' חייא אבל מוסרים
 לו ראשי פרקים וא"ר (וחייא) [וירא] אין מוסרין
 ראשי פרקים א"א לאב ב"ד ולמי שלבו דואג
 בקרבו. א"ד והוא שלבו דואג בקרבו. א"ר אמי
 אין מוסרין סחרי תורה אלא למי שיש בו ה'
 טעיה ג דברים *שר חמשים ונשוא פנים. יועץ וחכם
 חרשים. ונכון לחש. וא"ר אמי אין מוסרין דברי
 תורה לנכרי שנאמ' * מגיד דבריו ליעקב הקו
 ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי ומשפטיו
 בל ידעום. א"ל ר' יוחנן לר' אלעזר תא אגמך
 מעשה מרכבה א"ל אבתי לא קשאי בדקש נח
 נפשיה דר' יוחנן א"ל ר' אסי תא אגמך מעשה
 מרכבה א"ל אי זכאי גמירנא מר' יוחנן רבך רב
 יוסף הוה גמיר מעשה מרכבה וסבי דפומבדיתא
 הוו תנו מעשה בראשית אמרו ליה לגמרון [מר]
 מעשה מרכבה אמר להו אגמרוה אתון לי מעשה
 בראשית אגמרוה בתר דגמרוה אמרו לגמרון מר
 מעשה מרכבה אמר להו חגינא בהו * דבש וחלב
 תחת לשונך דברים שהן מתוקים מדבש וחלב
 ראשי פרקים (סימני) ראשי פרשיות שנה: שלבו דואג ואינו
 שקיל את ראשו: ואית דאמרי והוא שלבו דואג (עליו)
 סחרי תורה כגון טעשה סרכנה וספר ילירה
 ומעשה בראשית והיא ברייתא: לא קשאי לא זקמתי ונעין
 לבו דואג: מעשה בראשית ומעשה מרכבה ברייתות הן:

מלי קמ

ט"ד

יהיו
 ללב
 שה
 ליה
 ה
 מר
 ר
 מכ
 מס
 מבי
 והא
 (מר)
 (רל)
 (רב)
 כבש
 דר
 כנר
 הכל
 הקש
 בלבו
 עד
 אותה
 ה"ק
 וס

יהיו תחת לשונך. ר' אבהו אמר מהכא * כבשים חשלי מ
ללבושך (אל תקרי כבשים אלא כבושים) דברים
שהם כבשונו של עולם יהיו תחת לבושך אמרו
ליה תנינן בהו עד * ויאמר אלי בן אדם אמר להם יחוקאל כ
הן הן מעשה מרכבה. מיתיבי עד היכן מעשה
מרכבה רבי אומר עד וארא (כעין השמל) בתרא
ר' יצחק אומר עד החשמל עד וארא מגמרינן
מכאן ואילך מסרינן ראשי פרקים א"ד עד וארא
מסרינן ראשי פרקים מכאן ואילך אם הוא חכם
מבין מדעתו אין אי לא לא ומי דרשינן בחשמל
והא ההוא ינוקא דהוה דריש בחשמל ונפק נורא
(מחשמל) ואכלתיה שאני ינוקא דלא מטא זמניה
(רלאו אורח ארעא דדריש). א"ר יהודה (אמר
רב) ברם זכור אותו האיש לטוב וחנניא בן חוקיה

כבשונו של עולי סתרו של עולם כמו רישא זכנשא זדהי כנשי
דקמכא למה לך ממכי ילאו כנשי: תנינן עד ויאמר אלי וגו'
כנר שכיכו עד ויאמר אלי: הן הן מעשה מרכבה אס ע"כ שכיתס ר"ל מעש'
הכל שכית' שכי מקראות הללו שהן וארא כעין קשמל וגו' כמראה מרכבה
הקשת וגו' הן הן שהקפידו עליה' קכמיס מלדורשם שהם המדברי' דיחוקאל
בלורת מראה שכיכ': מיתיבי גרסי' ולא גרסי' מי הוו מעשה מרכבה כדלקמן
עד הכא: עד וארא כעין קשמל ולא הוא בכלל: עד החשמל עד
אותה תיבה והיא בכלל [לידרש]: עד וארא מגמר גמרינן כלו'
ה"ק עד היכן מעשה מרכבה שנתנו לדרוש עד וארא או עד הקשמל
ומשם עד ויאמר הן הן מעשה מרכבה שהקפידו עליהן [קכמיס]

שמו שאלמלא הוא נגנו ספר יחזקאל שהיו דבריו
 סותרין דברי תורה מה עשה עלה לעלייה והעלה
 לו שם ג' מאות גרבי שמן וישב בעלייה ודרשו
 ח"ר מעשה בתינוק שהיה קורא בבית רבו בספר
 יחזקאל והיה מבין בחשמל יצאתה אש מחשמל
 ושרפתו ובקשו חכמים לגנוז ספר יחזקאל אמר
 להם (ר' יהושע בן גמליאל) [חנניה בן חזקיה]
 אם זה חכם כלם חכמים הם. מאי חשמל [אמר]
 שס"ע"ז רב יהודה] * חיות אש ממללות במתניתא חננא
 רש"י עתים חשות עתים ממללות בשעה שהדבור יוצא
 בייחזקאל מפי הקב"ה חשות ובשעה שאין הדבור יוצא מפי
 פי' חשכו ומהללות יחזקאל אמר רב יהודה כאור היוצא מפי הכבשן מאי
 עיין כמראה הבזק א"ר יוסי בר חנינא כאור היוצא
 מבין החרסים * וארא ותנה רוח סערה באר
 ע"ר' אור ע"ס
 שס ספר יחזקאל שיש בסופו בקרצנו' דברי' שסותרין דברי תורה
 ונפ"ק גרבי שמן להדליק (גם בשנת פ"א ונמנחות פ' המכלת): והיה מבין
 דשנת בחשמל לדרוש מהו: חיות אש [ממללות] כשהן ממללות
 פרש"י יולא מדבור: רצוא ושוב מוליאות ראשם מתקת רקיע הכנס
 כגון כנלה וטרפה לא למעלה מראשיהן וקחרו' ומכניסות אותן ממורא השכינה במהירות
 יאכלו כרינה ושינה של להב היוצא מפי הבזק: מפי הכבשן שאורפין
 סכהנים אבנים לסיד ובזק לשון שברי קרסים הוא שהאור יולא מבין אבן לת
 גו' סא כדתנן בעירובין בחקין מלק על גבי הכבש שלא יתליקו הכהני': מבין
 ישראל אובלים החתמים דרך עזקקי הזהב לכקונ כלי קרם נקבים נקבי' וכוס
 כו' ע"פ

מן הצפון וגו' להיכן אול אמר רב יהודה אמר רב
 שהלך לכבוש את כל העולם לפני נבוכדנאצר
 וכל כך למה כרי שלא יאמרו האומות ביד אומה
 שפלה מסר הקב"ה את בניו אמר הקב"ה מי
 גרם לי שאהיה שמש לאוה"ע עונותיהם של ישראל
 גרמו לי * וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל יחזקאל
 החיות א"ר אלעזר מלאך אחד שהוא עומד בארץ
 וראשו מגיע לבין החיות במתניתא חנא סנדלפון
 שמו וגבוה מחביריו מהלך חמש מאות שנה ועומד
 אחורי המרכבה וקושר כתרים לקונו. איני והא
 כתיב * ברוך כבוד ה' ממקומו מכלל דמקומו
 ליכא דידע ליה (אלא דקשר ליה לכתר ומשביעו
 בשם המפורש ואזיל חנא ויחיב בדוכתיה [דאמר
 שם אחגא ואזיל ויחיב ברישא]:

אמר (רב) [רבא] כל מה שראה יחזקאל ראה י
 ישעיה למה יחזקאל דומה לבן כפר שראה סס
 את המלך למה ישעיה דומה לבן כרך שראה
 אותו על גבי גלים שהזב נתון בהם נתוך כתיבת קרסית של
 לבנה על גבי קרס והלהצ'ולא למעלה דרך נקצי הכלי והוא עשוי
 גזזים גזזים ותמיד הוא יולא וככנס: מן הצפון מנבל שהוא
 בלפון שכאמר מלפון תפתק הרעה: מאי בעיא החם למה
 הלכה לנבל:

ראה ישעיה כשאתה עליו רוק הקדש כמו שנת' ואראה את ה'
 יושב על כסא וגו' אלא שלא קש לפתח את הכל שהיה בן
 20*

שמות טו את המלך אמר ר"ל מ"ד *אשירה לה' כי גאה
גאה שירו למו שמחגאה על הגאים דאמר מ
מלך שבחיות ארי מלך שבבהמות שור מל
שבעופו נשר ואדם מתגאה עליהם והקב"ה מתגא
על כולם ועל כל העולם כולו: כתוב אחד אומר
יחזקאל א *ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימ
לארבעתן ופני שור מהשמאול לארבעתן ופני נשר
לארבעתן. וכתוב *וד' פנים לאחד פני האחד פני
הכרוב פני הכ' פני אדם והג' פני אריה והד'
פני נשר ואלו שור לא קא חשיב ליה אמר ריש
לקיש יחזקאל בקש עליו רחמים והפכו לכרוב
אמר לפניו רבש"ע אין קטיגור נעשה סניגור מא
כרוב א"ר אבהו כרביא שכן קורין בבבל לינוקא
רביא א"ל רב פפא לאביו אלא מעתה דכתיב פני
האחד פני הכרוב פני הכ' פני אדם והג' פני אריה
והד' פני נשר היינו פני כרוב היינו פני אדם
(אדם וכרוב חד הוא) אפי רברבי ואפי זוטרי
מלכים וגדל בפלטרין וכן כרך הרואה את המלך אינו כבהל ואינו
תמה ואינו קש לספר: מלך שבחיות ארי וכו' ואלו ארבעת
זכסא והוא למעלה מהן: אין קטיגור נעשה סניגור (והא) א
לריכין שתבקש מרכבותך רממים עלינו והשור קטיגור [הוא
קטיגור זוכא] מלשון קורא תגר סניגור מליץ יושר סני תגרא
כרביא כפני תיטוק: היינו פני כרוב היינו פני אדם מה
כרוב ומה הן פני אדם וכי לא אחד הם: אפי רברבי אפי זוטרי

אין דורשין פרק שני חגיגה שו

כתוב אחד אומר *שש כנפים שש כנפים לאחד ^{ישעיה ו}
וכתיב *וד' פנים לאחת וארבעה כנפים לאחת ^{יחזקאל א}
להם לא קשיא כאן בזמן שבית המקדש קיים
כאן בזמן שאין בהמ"ק קיים כביכול שנתמעטו
כנפי החיות הי מינייהו אימעוט אמ' רב (חנינא)
[חננאל] אמר רב אותן שאומרות בהן שירה כתיב
הבא *ובשתים יעופף וקרא זה אל זה ואמר וכתיב ^{ישעיה ו}
התם *התעיף עיניך בו ואיננו ורבנן אמרי אותן ^{משלי כג}
שמכסות בהן רגליהם שנא' *ורגליהם רגל ישרה ^{יחזקאל א}
אי לאו דאימעוט מנא הוה ידע דילמא דגלאי
ואחווי ליה דאי לא תימא הכי ודמות פניהם פני
אדם הכי נמי דאימעוט אלא דגלאי ואחווי ליה
ה"נ דגלאי ואחווי ליה הכי השתא בשלמא אפיה
אורח ארעא לגלווי קמיה רביה אלא ברעיה ללא
אורח ארעא לגלווי קמיה רביה. כתוב אחד אומר
האחד פני תיכוס והאחד פני גדול: (כתוב אחד אומר שש
כנפים וכתוב אחד אומר ארבע כנפים אע"פ שזה זקיות
זה בשרפי' מכל מקום מסתברא שגם הזקיות להם ששה ככפי' כמו
השרפי'): כאן שבית המקדש קיים זימי ישעיה היה בית המקדש
קיים זמכונו וזימי יחזקאל כבר הגיע הזמן שיכרז בקרוז וכתמעט'
פמליא של מעלה: ובשתים יעופף סמיד לי וקרא זה אל זה
אלמא הכך כינהו דאמרי זהו שירה שמקשקשים בקול כנפיהם
ובהכך כתיב ואיכנו גבי התעיף עיניך: [כאן בזמן שאין וכו']
זימי דכיאל כבר כרז הבית כביכול אף כלפי לבא השכינה

*אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבון קדמוהי יקומון
 וכתוב אחד אומר *היש מספר לגדודיו לא קשיא
 כאן בזמן שבהמ"ק קיים כאן בזמן שאין בהמ"ק
 קיים כביכול שנתמעט פמליא של מעלה תניא
 רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסתאי אלף אלפין
 וכן וריבוי ישמשוניה לגדוד אחד ולגדודיו אין מספר ורב
 ירמיה בר אבא אמר אלף אלפין ישמשוניה לנהר
 ריגור שנא *נהר דיגור נגיד ונפיק מן קדמוהי
 אלף אלפין ישמשוניה [וגומר] מהיכן נפק [אמר
 רב ירמיה בר אבא אמר רב] מויעתן של הוות
 ולהיכן שפיק אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב
 על ראשי השעים בגיהנם שנא *הנה סערת ה'
 חמה יצאה וסעה מתחולל על ראש השעים יחול
 ורב אחא בר יעקב אמר על אשר קומטו שנא
 *אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם. תניא אר"ש
 החסיד אלו תשע מאות ושבעים וארבעה דורות
 הוחקקו לומר כך כמו צנצר ודס אחמה יכול לומר זו סיעוט:
 אלף אלפין הוא מספר כל גדוד וגדוד אבל אין מספר כמה
 לנהר דיגור דהאי קרא גבי כהר דיכור כתיב:
 על אשר קומטו בלא עת על תשע מאות וארבעה ושבעי דורו
 שהעביר הקב"ה מן העולם קודם מתן תורה ולא ברחס כדקתבי
 לקמן וכתנן בגיהנם (לנפשות) ועליהם כופל שכאמר [בהן]
 וכהר יולק יסודם והיינו כהר דיכור שמוקק עליהם:
 חסידים וכו'

דניאל ז
 סינו כה
 רבון
 גו' מספר
 גדוד אחד
 וסלקס
 הכמות
 לכ' כמות
 לפי ענין
 אלו
 ישמשוניה
 ואלו
 יקומון
 לפי דרך
 כבוד
 דש"א
 דניאל ז
 ירויה כג
 סינו כג

שקו
 נברא
 והו
 אשר
 שמק
 בעול
 הבא
 בר
 מעלי
 מלאכ
 שנא
 שמוא
 ונתן
 ממנו
 ברוח
 בתלג
 בתם
 כאן
 קומטו
 סיה:
 מתן ת
 וכתן
 עמד
 מאלס

אין דורשין פרק שני חגיגה שה

שקומטו להבראות *קודם שנברא העולם ולא יד
 נבראו עמד הקב"ה (וטרדן) ושתלן בכל דור ודור
 והן הן עזי פנים שבדור ורב נחמן בר יצחק אמ'
 אשר קומטו לברכה הוא דכתיב אלו תלמידיו חכמים
 שמקמטים את עצמן (משינה) על דברי תורה
 בעולם הזה הקב"ה מגלה להם סוד [הנהר] לעולם
 הבא שנא' *נהר יוצק יסודם. א"ל שמואל לחייו ^{ככ}
 בר רב בר אוריין תא אימא לך מילתא מהני מילי
 מעלייתא דהוה אמר אבוך כל יומא ויומא נבראים
 מלאכי השרת מנהר דינור ואומרים שירה ובטלן
 שנא' *חדשים לבקרים רבה אמונתך ופליגא דר' ^{איכה ג}
 שמואל בר נחמני דא"ר שמואל בר נחמני א"ר
 ונתן כל דבור ודבור שיוצא מפי הקב"ה נברא
 ממנו מלאך אחד שנא' *בדבר ה' שמים נעשו ^{תלים לג}
 ברוח פיו כל צבאם כתוב אחד אומר *לבושיה ^{דמיאל ז}
 בתלג חיור ושער ראשה כעמר נקא וכתיב *ראשו ^{ש"ס ס}
 בתם פו וגו' שחורות כעורב לא קשיא כאן בישיבה
 כאן במלחמה דאמר מר אין לך נאה בישיבה
 קומטו להבראות (עלו במקצת) כגזרו להבראו' לשון ותקמטני לעד
 מיה: קודם שנברא העולם כגזר עליהם להבראו' שיבאו קודם
 מתן תורה לקיים מה שז' דבר לזה לאלף דור ראוייה היתה תורה
 ליתן לסוף אלף דור וכשראה שאין העולם מתקיים בלא תורה
 עמד וטרדן מן העולם והמתין מתן תורה לעשרים וששה דורות
 מאדם עד משה רבינו: רבה אמונתך רבה תהלתך עליהם:

אלא זקן ואין לך נאה במלחמה אלא בחור. כתוב
 אחד אומר *כרסיה שכיבין דינור גלגלוהי נור דלק ^{דכיאל}
 וכתוב אחד אומר *עד די כרסוון רמיו ועתיק יומין ^ס
 יתיב לא קשיא אחד לו ואחד לדור דתניא אחד לו
 ואחד לדור דברי ר' עקיבא אמר לו ר' יוסי הגלילי
 עקיבא עד מתי אתה עושה שכינה חול אלא אחד
 לדין ואחד לצדקה קבלה מיניה או לא קבלה
 מיניה ת"ש (דתניא) אחד לדין ואחד לצדקה
 דברי ר' עקיבא אמר לו ר' אלעזר בן עזריה
 עקיבא מה לך אצל אנדות כלך מדברותיך ולך
 אצל נגעים ואהליות אלא אחד לכסא ואחד לשרפרף
 כסא לישב עליו שרפרף להרום רגליו שנא' *כה ^{ישעיה סו}
 אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי. כי
 אתא רב דימי אמר י"ח קללות קלל ישעיה הנביא
 את ישראל ולא נחקררה דעתו עד שאמר להם
 מקרא זה *ונגש העם איש באיש ואיש ברעהו ^ס
 ירהבו הנער בזקן והנקלה בנכבד י"ח קללות מאי
 ניהו דכתי' *כי הגה האדון ה' צבאות מסיר מירושלמי ^ס
 ומיהודה משען ומשענה כל משען לחם וכל משען
 כרסייא משמע כסא אחד: כורסוון רמיו שני כסאו' כתקנו לישב
 עליהם: (אחד לו ואחד לדוד נסכהדרין פרק רביעי): שכינה
 חול להוסיב אדם אללו: כלך מדברותיך קל מדבריך עד שתגיע
 בנגעים ואהליות שהן (עומקי הלכה) [הלכות עמוקות]: קלל
 ישעיה את ישראל כלו' כתנבא עליהם י"ק פורעניות: ירהבו

מיו
שר
לחי
מש
בגון
בה
מש
מש
בלו
אגד
זה
מלו
תור
כמ
מל
בי
שר
דב
מכ
מו
יתג
גמו
שש
ליש

אין דורשין פרק שני חגיגה שט

מים גבור ואיש מלחמה שופט ונביא וקוסם וזקן
שר חמשים ונשוא פנים ויועץ וחכם חרשים ונבון
לחש ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בהם.
משען אלו בעלי מקרא משענה אלו בעלי משנה
כגון ר' יהודה בן (בתירא) [תימא] וחבריו פליגי
בה רב פפא ורבנן חד אמר שש מאות סדרי
משנה וחד אמר שבע מאות סדרי משנה כל
משען לחם אלו בעלי גמרא שנא' *לכו לחמו
בלחמי ושתו ביון מסכתו כל משען מים אלו בעלי
אגדות שמושכין לכו של אדם כמים באגדה. גבור
זה בעל שמועות (ד"א זה המתגבר ביצרו) איש
מלחמה זה שיודע לישא וליתן במלחמתה של
תורה שופט זה דיין שדן דין אמת לאמתו נביא
כמשמעו קוסם זה מלך שנא' *קסם על שפתי
מלך במשפט לא ימעל פיו. זקן זה שראוי לישב
בישיבה שר חמשים אל תקרי שר חמשים אלא
שר חומשים שיודע לישא וליתן בה' חומשי תורה.
דבר אחר שר חמשים כדר' אבהו דא"ר אבהו
מכאן שאין מעמידים מתורגמן על הצבור פחות
מחמשים שנה. נשוא פנים זה שנושאים פנים
יתגאו: שש מאות סדרי משנה היו נימיהס: לחם אלו בעלי
גמרא שיש לסמוך על הוראתם כסמיכת הלכס: בעל שמועות
ששמע הלכות פסוקות מרבותיו ומדורות ושגורות בפיו: ראוי
לישב בישיבה ליטול עמנו ענה בכל דבר קכמה: כדרבי אבהו

משלי ט

סס טו

סס טז

סס טז

לדורו בעבורו למעלה כגון רבי חנינא בן הוסי
 למטה כגון ר' אבהו בי קיסר. יועץ זה שידע
 לעבר שנים ולקבוע חדשי. חכם זה תלמיד המחבר
 את רבותיו. חרשים זה שנעשו הכל לפניו כחרשים
 בשעה שפותח בדברי תורה ונכון זה המבין דבר
 מתוך דבר. לחש זה שראוי למסור לו דברי
 תורה שניתנו כלחש. ונתתי נערים שריתם [א"ר]
 [אלעזר] אלו בני אדם שמנוערים מן המצות
 ותעלולים ימשלו בם אמר רב אחא בר יעקב אלו
 תעלי בני תעלי ולא נתקררה דעתו עד שאמ' להם
 ירהבו הנער וגו' מאי ירהבו הנער בוקן יבואו בני
 אדם שמנוערים מן המצות ויריהבו במי שמלי
 מצות כרמון. מאי והנקלה בנכבד יבאו מי שחמורות
 דומות להם בקלות ויריהבו במי שקלות דומות עליהם
 כל כחמורות אמר רב קמינא אפי' בשעת כשלונה של
 כתיב"ע"ש ירושלים לא פסקו ממנה אנשי אמנה שנא' כי
 דש"א יתפוש איש באחיו בית אביו שמלה לכה קצין
 ישעיה ג

להעמיד לפניו תורגמן לדור לרבים: למעלה נושאין פנים
 לדורו בעבורו שהכל כוזבין בזכותו: כגון רבי חנינא בן הוסי
 כדאמרי' בעלמא כל העולם לא ניזון אלא בשביל קיכ' בני וקיי
 בני די לו בקב קרובין מע"ש לע"ש: למטה מלכי איה"ע מכבדין
 אותן בשבילו: רבי אבהו הוה קשוב צבי המלך כדאמרי' בסהכרין
 דהוו נפקין אמהתא דבני קיסר [לאספיה וכו'] (ומשכן ליה):
 שראוי למסור לו וכו' כמו אב"ד ולבו דואג בקרבנו: תעלא
 אעל: כי יתפוש איש באחיו הכתוב היה עגכה אותן לומר

פ' כל כחמורות
 כתיב"ע"ש ירושלים
 דש"א
 ישעיה ג

אין דורשין פרק שני חגיגה שי

תהיה לנו דברים שב"א מתכסין בהם כשמלה
 ישנן תחת ידיך. *והמכשלה הזאת מאי והמכשלה ישעיה ג
 הזאת דברים שאין ב"א עומדים עליהם אלא א"כ
 נכשלו בהן ישנן תחת ידיך (קצין תהיה לנו)
 *ישא ביום ההוא לאמר לא אהיה חובש אין ישא טס
 אלא שבועה שנא' *לא תשא את שם ה' אלהיך שמות כ
 לשוא לא אהיה חובש מאי לא אהיה חובש לא ודברי' ה
 (אהיה) [הייתי] מחובשי בית המדרש ובביתי אין
 לחם ואין שמלה שאין בידי לא מקרא ולא משנה
 ולא גמרא. ודילמא שאני התם דאי אמר להו
 גמירנא אמרו ליה אימא לן הוה ליה למימר גמר
 שבה ומאי לא אהיה חובש לא אהיה חובש כלל
 איני והאמר רבא לא הרבה ירושלים עד שפסקו
 ממנה אנשי אמנה שנא' *שוטמו בחוצות ירושלים ירויה ה
 וראו נא ודעו ובקשו ברחובותיה אם תמצאו איש
 אם יש עושה משפט מבקש אמונה ואסלה לה
 לא קשיא *הא בדברי תורה הא במשא ובמתן טס
 בדברי תורה הוה במשא ובמתן לא הוה: ת"ר מעשה ע"ב
 בר' יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור (ויוצא
 שלא היו יודעין להשיב לשאליהן גדנר הלכה: שבני אדם
 מתכסין בהן (שהיו) נקנאין שלא ישאלהם לפי שלא היו נקיאין
 בהם: ישנן תחת ידיך כלומר אתה נקי בהן: אא"כ נכשל
 בהן כשהתלמיד נכשל בשמועתו פעם ראשונה ושניה הוא כותן
 לב לעמוד על שמועתו: לא אהיה איני רגיל להיות: ודילמא

מירושלים) [והי' מהלך בדרך] והיה ר' אלעזר
 בן ערך (תלמידו) מחמר אחריו ללמוד תורה מפיו
 אמר לו רבי שנה לי פרק אחד במעשה מרכבה
 אמר לו בני לא כך שניתי לכם ולא במרכבה
 ביחיד אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו א"ל
 רבי הרשני לומר לפניך (ממרה) [דבר אחד]
 שלמדחני א"ל אמור מיד ירד רבן יוחנן בן זכאי
 מן החמור ונתעמף וישב על אבן אחת תחת הוית
 א"ל רבי מפני מה ירדה מן החמור אמר לו אפשר
 אתה דורש מעשה מרכבה ושכינה עמנו ומלאכי
 השרת מלוין אותנו ואני ארכוב על החמור מיד
 פתח ר' אלעזר בן ערך ודרש במעשה מרכבה
 ירדה אש מן השמים (וסבכה) [וסכסכה] את
 כל האילנות שבשדה פתחו כל האילנות ואמרו
 מלי' קומה שירה מה שירה אמרו *הללו את ה' מן הארץ
 חנינים וכל תהומות וגו' עץ פרי וכל ארזים וגו'
 ד"ס סו הללויה (וי"א שירה זאת אמרו *אז ירננו עצי
 היער) ואף מלאך נענה מתוך האש ואמר ודאי
 הן הן מעשה מרכבה עמד ר' יוחנן ב"ז ונשקן
 על ראשו ואמר ברוך ה' אלהי ישראל אשר נתן
 בן לאברהם אבינו שיודע להבין ולחקור ולדרוש
 במעשה מרכבה כאלעזר בן ערך יש נאה דורש
 האי לא משום דאכשי אמנה הוו אלא משום דאי אמר גמירא
 הוה אמרי ליה אימא לן והוא לא ידע (גס' זה נפ' כל כתני):

ואין נאה מקיים ויש נאה מקיים ואין נאה דורש
אבל אתה אלעזר בן ערך נאה דורש ונאה מקיים
אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן ערך יצא מחלצין
ובשנאמרו הדברים לפני ר' יהושע היה הוא ור'
יוסי הכהן מהלכין בדרך אמרו אף אנו נדרוש
במעשה מרכבה פתח ר' יהושע ודרש במעשה
מרכבה ואותו היום תקופת תמוז היתה ונתקשרו
שמים בעבים ונראה כמין קשת בענן והיו מלאכי
השרת מתקבצין ובאין לשמוע מעשה מרכבה
כבני אדם שמתקבצין ובאין לראות במזמוטי חתן
וכלה הלך ר' יוסי הכהן וספר הדברים לפני ר'
יוחנן בן זכאי אמר אשריכם ואשרי יולדתכם אשרי
עיני שכך ראו אף אני ואתם בחלומי מסובין היינו
על הר סיני ונתנה עלינו בת קול מן השמים
(ואמרו) עלו לכאן טרקליו גדולים מוכנים לכם
ומצעות גדולות מוצעות לכם אתם ותלמידים
ותלמידי תלמידים מזומנין לכת שלישית איני
והא תניא ר' יוסי בר' יהודה אומר שלש הרצאות
הן ר' (יוסי הכהן) [יהושע] הרצה דברים לפני
רבן יוחנן בן זכאי ר' עקיבא הרצה דברים לפני
תקופת תמוז היתה שאין דרך להתקשר שמים צענים : במזמוטי
חתן מיכי שקוק שמסקין (לפניו) [לפניהן] : וסיפר דברים
הללו : לכת שלישית [אל] ג' כמות היוצרות לפני השכינה :
הרצה דברים דרש במעשה המרכבה :

ל"ג
כ"ג
ל"ג
כ"ג
ל"ג
כ"ג

עזר
מפיו
בכה
בכה
ל"ג
[חד]
כאי
היות
אשר
אני
מיד
בכה
את
אמר
ארץ
וגו'
עצי
ודאי
שקו
נתן
דרוש
דרש
זכאי
(נני):

ר' יהושע (ר' חנינא) [חנני] בן חכינאי הרצה דברים
 לפני ר' עקיבא ואלו ר' אלעזר בן ערך לא קא חשיב
 ליה דארצי וארצו קמיה קא חשיב דארצי ולא
 ארצו קמיה לא קא חשיב איני והא (ר' חנינא) [חנני]
 בן חכינאי דארצי ולא ארצו קמיה וקא חשיב ליה
 אלא דארצו מיהא קמיה מאן דארצי (הוה קא חשיב):

וא ת"ר ארבעה נכנסו לפרדס אלו הן בן עזאי בן זומא
 ואחר ור' עקיבא אמ' להם ר' עקיבא כשתכנסו
 אצל אבני שיש טהור הזהרו שלא תאמרו מים
 מים משום דכתיב *דובר שקרים לא יכון לנגד
 עיני. בן עזאי הציץ ומת ועליו הכתוב אומר *יקר
 בעיני ה' המותה לחסידיו בן זומא הציץ ונפגע
 עליו הכתוב אומר *דבש מצאת אכול דייך פן
 תשבענו והקאתו. אחר קצץ בנטיעות. רבי עקיבא

יא
 שס
 עקרים
 כ"ש ח"ג
 תלי' קא
 שס קטו
 נשלי כה

דארצי וארצו קמי' שהרל' לפני אקרי' ואקרי' הרלו לפניו: [דארצי
 מיהא קמיה מאן דארצי אס לא הרלו אקרי' לפניו הוא הרלה
 לפני מי שקור והרלה לפני אקרי' לכך החקק להמכות כאן משום
 דר' עקיבא להודיע שהוא הרלה ואקרי' הרלו לפניו אבל ר"א לא
 אקרי' הרלו לפניו ולא הוא הרלה לפני מי שהרלה לפני אקרי':
 נכנסו לפרדס עלו לרקיע על ידי שס: שיש טהור מזהיק
 כמים ללולים: אל תאמרו מים מים יט כאן איך כלך:
 בן זומא הציץ ללד השכינה: ונפגע כטרפה דעתו: יקר בעיני
 ה' המותה לחסידיו הוקשה מיתתו בעיניו לפי שמת בקור ואע"פ
 כן אי אפשר שלא ימות משום שנאמר כי לא יראני האדם וקי:

אין דורשין פרק שני חגיגה שיש

(נכנס בשלום ו) יצא בשלום. שאלו את בן זומא
 מהו לסרוסי כלבא אמר להם *ובארצכם לא יקרא כן
 תעשו כל שבארצכם לא תעשו. שאלו את בן
 זומא בתולה שעברה מהו לכ"ג מי חיישינן להא
 דשמואל דאמר שמואל *יכולני לבעול כמה בעילוי טו
 בלא דם או דילמא דשמואל לא שכיח א"ל דשמואל
 לא שכיח וחיישינן שמא באמבטי עברה והא
 אמר שמואל כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ
 אינו מזריע דילמא מעיקרא נמי יורה כחץ הואי:
 ה"ר מעשה בר' יהושע בן חנניא שהיה עומד יב
 על גב מעלה בהר הבית וראהו בן זומא שס
 ולא עמד מפניו אמ' לו מאין ולאין בן זומא א"ל
 צופה הייתי בין מים העליונים למים התחתונים
 שאלו את בן זומא מהו לסרוסי כלבא הואיל וסירוס כתיב
 אלל מומי קרבן וכלב אפי' קליפיו אסור למזבח משום ומקיר כלב
 אסור לסרוסו או לא: בתולה שעברה מהו לכהן גדול והיא
 אומרת שימלאו לה בתולי' א"כ כ"ג נשאה ולא ידע שהיא מעוברת
 ומלא לה בתולים [ואת"כ כמלאת מעוברת] מהו לקיימה משום
 בתולה מעמיו יקק אשה: יכולני לבעול שהיה נקי בהטייה וזו
 נבעלה כן ואסור לקיימה: באמבטי (קטנה) כלי שרוקלין בו
 כל הגוף וי"ל שהטיק אדם שס שכבת זרע וכנס לה נמעה:
 מעיקרא כשילא' מן האדם:

מאין ולאין מאין תנא והיכן לנך טרוד: צופה הייתי מתבונן

החייש יושע: סתם סתם [ב] מידה לאל

אין דורשין פרק שני חגיגה

ואין בין זה לזה אלא שלשה אצבעות בלבד ^{צ"ל פ"א} ורוח אלהים מרחפת על פני המים כיונה ^{ש"ל}
 שמרחפת על בניה (ונוגעת) ואינה נוגעת אמר להם
 ר' יהושע לתלמידיו עדיין בן זומא מבחוץ מבחין
 ורוח אלהים [מרחפת על פני המים] כתיב ביום
 ראשון והבדלה ביום ב' הוא דהוה שנאמר ^{ויהי}
 מבדיל בין מים למים וכמה א"ר אחא בר יעקב
 כמלא נימא ורבנן אמרי כגודא דגמלא מר זוטרא
 ואי תימא רב (אשי) [אסי] אמר כחרו גלימא
 דפרסי אהדדו ואמרי לה כתרי כסי דסחיפי אהדדו
 אחר קיצץ בנטיעות עליו הכתוב אומר *אל תקח
 את פיך לחטיא את בשרך מאי הוא הוא מטטרו
 דאתיהיבא לוי רשותא (חדא שעתא ביומא) למיתב
 ולמכתב זכותא דישראל אמר גמירי דאין למעלה
 (לא עמידה) לא ישיבה (ולא קנאה) ולא תחרו
 ולא עורף ולא עפוי שמא ח"ו שתי רשוורת יש
 הייתי נמעשה בראשית: ואין ביניהם במקום סינור מקום קשר
 כיפת הרקיע בקרקע: גודא דגמלא (כגמלא) כשנסדרין
 לווסים של גשר זו אלל זו אי איפשר שלא תהיה ריפת מעט בנתיים
 וכן גלימא וכן כסי: כסי סחיפי כוסות סחופים כסופים אריכט"ך
 בלע"ז: אחר קיצץ בנטיעות קלקל ועוות כשככס בפרדס
 ומקלץ הנטיעות ולפי שדמה אותו בתחלת הדברים לככס לפרדס
 כקט ליטכא דקלץ בנטיעות. לא עמידה לא גרסינן: לא עורף
 לכלל לדדיהן [יש] להם פנים: עפוי עייפות:

אין דורשין פרק שני חגיגה שיג

בשמים מיד אפקוהו למטטרון ומחיוהו שתין פולסי
דנורא א"ל מאי טעמא כי חזיתו לא קמת מקמיה
אתיהיבא ליה רשותא למימחק זכוותא דאחר יצתה
בת קול ואמרה *שובו בנים שובבים חוץ מאחר ירמי' ג
(שודע כבודי ומרד בי) אמר הואיל ואיטרוד (ו ליה
ל)ההוא גברא מההוא עלמא ליפוק וליהני בהאי
עלמא נפק אחר לתרבות רעה אשכח זונה תבעה
אמרה ליה לאו אלישע בן אבויה אתה (ששמך
יצא בכל הארץ) עקר פוגלא ממשרא בשבת ויהיב
לה אמרה אחר הוא. שאל אחר את רבי מאיר

לאחר שיצא לתרבות רעה מ"ד *גם את זה לעמת קהלת ז
זה עשה האלהים א"ל כל מה שברא הקב"ה בעולמו
ברא כנגדו ברא הרים ברא גבעות ברא ימים ברא
נהרות א"ל ר"ע רבך לא כך אמר אלא ברא
צדיקים ברא רשעים ברא בן ערן ברא גיהנם כל
אחד ואחד יש לו שני חלקים אחד כגן עדן ואחד
בגיהנם וכה צדיק נטל חלקו וחלק חברו כגן עדן
נחתיב רשע נטל חלקו וחלק חברו בגיהנם אמר רב
משרשיא מאי קרא גבי צדיקי' כתיב *לכן בארצם יסני' סא
משנה יירשוגבי רשעי' כתיב *ומשנה שברון שברם: ירמיה יז

פולסי מכת מקלצאטוכ"א זלע' ז: (שובו בנים שובבים וכו'
זירו' מפרט מילי טובא למה כענש וע' צמו' לגמרא שהביא הירוש')
פוגלא לכוון: ממשרא ערוגה:

יג שאל אחר את ר' מאיר לאחר שיצא לתרבות
 רעה מ"ד *לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה
 כלי פו א"ל אלו דברי תורה שקשים לקנותן ככלי
 זהב וכלי פו ונוחין לאבדן ככלי זכוכית אמר לו
 (האלהים אשילו ככלי חרס אכל) ר' עקיבא רבך
 לא כן אמר אלא מה בלי זהב וכלי זכוכית הללו
 אע"פ שנשתברו יש להם תקנה כך ת"ח שסרח
 יש לו תקנה א"ל אף אתה חוזר בכך א"ל והרי
 כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובכים
 חוץ מאחר. ת"ר מעשה באחר שהיה רוכב על
 הסוס בשבת והיה ר"מ מהלך אחריו ללמוד תורה
 מפיו כיון שהגיע לתחום שבת אמר לו מאיר חזור
 כך שכבר שערתי בעקבי הסוס עד כאן תחום
 שבת א"ל ואף אתה חוזר בכך א"ל והלא שמעתי
 מאחורי הפרגוד שובו בנים שובכים חוץ מאחר
 תקפיה ועייליה בי מדרשא א"ל לינוקא פסוק לו
 פסוקיך א"ל *אין שלום אמר ה' לרשעים עייליה
 לבי כנשתא אחריתי א"ל לינוקא בני פסוק לי
 פסוקיך א"ל *כי אם תכבסי בנתר ותרכי לך בורית
 נכתם עונך לפני עייליה לבי כנשתא אחריתי א"ל
 *לינוקא פסוק לי פסוקיך א"ל *ואת שדוד מה
 ע"ז תעשי כי תלכשי שני וכי תעדי עדי זהב כי תקרעי
 כפוך עיניך לשוא תתיפי תקפיה ועייליה בתליסר
 ונוחים לאבדם ע"י שכמה:

ס

איוכ כח

ישיב'וח

ירויס נ

ס

ס

בי
 ינוק
 לך
 איש
 שק
 א"ר
 נפע
 דא
 ולא
 מוס
 עש
 מק
 רב
 נק
 וא
 פס
 ספ
 בר
 כ
 הו
 ו
 הכ
 מי
 גי

אין דורשין פרק שני חגיגה שיד

כי מדרשא פסקו ליה כי האי גוונא לבישותא
 ינוקא דסוף תליסר א"ל *ולרשע אמר אלהים מה
 לך לספר חקי ההוא ינוקא הוה מגמגם בלישניה
 אישתמע כמאן דקאמר ולאלישע אמר אלהים
 שקל סכינא וקרעיה ושדריה לתליסר בי מדרשא
 א"ד אמ' אי הוה סכינא בהדאי קרעתיה. כי נח
 נפשיה דאחר אמרי לא מידן לדייניה ולא לעלמא
 דאתי ליחי לא מידן לדייניה משום דעסק בתורה
 ולא לעלמא דאתי ליחי משום דחטא א"ר מאיר
 מוטב דלידייני' וליחי לעלמ' דאתי מתי אמות ואעלה
 עשן מקברו כי נח נפשיה דר' מאיר סליק קוטרא
 מקבריה דאחר א"ר יוחנן גבורתא למיקלייה
 רביה בנורא חד הוה ביננא ולא מצי לאצוליה אי
 נקיטנא ליה בידי מאן מירמי ליה מינאי מתי אמות
 ואכבה עשן מקברו. כי נח נפשיה דר' יוחנן
 פסק קוטרא מקבריה דאחר פתח עליה ההוא
 ספרנא אפילו שומר הפתח לא עמד לפניך רבינו.
 בתו של אחר אתיא לקמיה דרבי אמרה ליה רבי
 כי שכיב אחר אמרו ברקיע לא מידן לדייניה (כלל): חד
 הוה ביננא תלמיד אסד היה זיכנו שנכשל וילא לתרנו רעה
 ואין (אכו) [כס] זין כלנו (יכולים) להכילו ולהציאו לקיי עולם
 הנא: אי נקיטנא כו' אס אוקו אזי צידו להציאו לעולם הנא
 מי יקטנו מידי: מירמי לשון כוטל מידי: שומר הפתח אל
 גיהנם לא עמד לפניך צבואך להוליח אקר משם:

תליס כ
 ככלי
 לו
 רבך
 הללו
 סרה
 והרי
 בבנים
 על
 תורה
 חזור
 חום
 מעתי
 אחר
 ק לי
 ליה
 ק לי
 גורית
 א"ל
 מה
 קרעו
 ליסר

פרנסני אמ' לה בתו של מי את אמרה בתו של
 אחר אני אמ' עדין יש מזרעו בעולם והכתיב *לא
 נין לו ולא נכד בעמיו אמרה לו רבי זכור תורתו
 ואל תזכור למעשיו ירדה *אש מן השמים וסכסכה
 ספסלו של רבי בכה רבי ואמ' למתגנין בתורה כך
 למשתבחין בה עאכ"ו. ור' מאיר היכי גמר תורה
 מפומיה דאחר והא אמר רבה בר בר חנה א"ר
 יוחנן מ"ד *כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה
 יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא אם דומה
 הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו
 ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו. אמר ר"ל ר'
 מאיר קרא אשכח ודרש *הט אונך ושמע דברי
 חכמים ולבך תשית לדעתי לדעתם לא נאמ' אלא
 לדעתי ר' (יוסי בר) חנינא אמר מהכא *שמעי בת
 וראי והטי אונך ושכחי עמך ובית אביך גו' קשו
 קראי אהרדי לא קשיא הא בגדול הא בקטן כי
 אתא רב דימי אמ' אמרו במערבא ר' מאיר (אשכח
 תמרא) אבל תיחלא ושדא שיחלא לברא אשכחי
 רבה בר (רב) שילא לאליהו א"ל מאי קעביד קב"ה
 א"ל קאמ' שמעתא מפומייהו דכולהו רבנן ומפומיה
 לדעתם לא נאמר אלמא דרשיעי עסקינן וקאמר הט אונך
 ושמע ואת מעשיהם שכח ואל תלמוד אותם: גדול היודע לזהר
 שלא ילמוד מעשיו יכול ללמוד תורה מפיו: תיחלא פרי הקילון
 הנאכל בתורה: שיחלא גרעיכתה הכזרקת:

איוב ית
 אע"ג
 דהרבה
 דרשעים
 יש להם
 כין וככד
 שאכי אחר
 שידע
 רכזנו וכו'
 רש"א
 *כשם
 ירושל' אש
 דמו לתור'
 כלו' זכור
 תורתו
 ואלאכי נ
 חשלי כנ
 תלי' ויה

אין דורשין פרק שני חגיגה שמו

דר"מ לא קאמר א"ל אמאי דקא גמר שמעתא
מפומידיה דאחר אמר ומאי נפקא מינה ר' מאיר
רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק א"ל השתא קאמ' עיקרים
מאיר בני כך הוא אומר בזמן שאדם מצטער ח"ד פ'
שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי ח"ה
אם הקב"ה מצטער על דמן של רשעים שנשפך
ק"ו על דמן של צדיקים שנשפך:

אשכחיה שמואל לרב יהודה דתלי וקאי אעיברא יד
דדשא וקא בכי א"ל שיננא אמאי קא שס

בכית א"ל מי זוטר מאי דכתיב בהו ברבנן * איה ישעיה לג
סופר איה שוקל איה סופר את המגדלים איה חלקויע"ס
סופר שהיו סופרים לכל אותיות שבתורה איה רש"א
שוקל שהיו שוקלים כל קלים וחמורים שבתורה איה
סופר את המגדלים שהיו שונים ש' הלכות במגדל
הפורח באויר ואמר ר' אמי ש' בעיי בעו דואג

והשתא קאמר וכו' עכשיו שמע לקולך שאומר שמועה מפיו:
קלני מראשי ר"מ אמרה בסנה' צמדרש כי קללת אלהים קל
לית איכי קל ולישכא מעליא כינה כלפי שכינה: קלני מזרועי
כובדני מזרועי שילרתי זו את זה שמת צעוכו:

ותלי בעיברא דדשא נשען על הצריק: ברבנן בתלמידים
היולאים לתרבות רעה: שוקלין לדרוש קל מחמור ומחמור
מקל לפי המשקולות של ק"ו: במגדל הפורה באויר י"מ בגבהו
של למ"ד דורשין זו את כל זאת וי"א מגדל דור הפלגה ול"כ
במגדל הפתוח לאויר גרס"י והן מהלכו' אהלות וכו':

ואחיתופל במגדל הפורח באויר ותנן ג' מלכים
 וד' הדיוטות אין להם חלק לעוה"ב אנון מה תהוי
 עלן א"ל שיננא שיננא היתה בלבם. אחר מאי זמר
 יווני לא פסק מפומיה אמרו עליו על אחר שבשע'
 שהיה עומד מבהמ"ד הרבה ספרי מינין נושרין
 לו מחיקו. שאל נימוס הגרדי את ר"מ כל עמר
 דנחית ליורה סליק א"ל כל מאן דהוה נקי אגב
 אמירה סליק כל דלא הוה נקי אגב אמיה לא
 סליק. ר' עקיבא עלה בשלום וירד בשלום ועליו
 הכתוב אומר *משכני אחרוך נרוצה. ואף ר"ע
 בקשו מלאכי השרת לדחפו אמר להם הקב"ה
 (בני) הניחו לו לזקן זה שראוי להשתמש בכבודי

ש"ה א

ר' הדיוטות בלעם ודואג ואקיתופל וגיזוי בקלק: טינא היתה
 בלבם רשעים היו מימיהם: אחר מאי מפני מה נא לדי כך
 ולא הגין עליו תורתו: זמר יווני לא פסק מפומי' והיה לו
 להכין בשביל קרבן הבית דכתיב בשיר לא יסתו יין: נושרין לו
 מחיקו קודם שהסקיר עלמו לתרבות רעה אלמא טינא היתה
 בלבו: כל עמר דנחת ליורה סליק כל עמר הכיתן ליורה של
 סמים לצבוע עולה לו לצבוע או לא כלו' כל הלומד תורה מפי
 סכמים עולה להם תורתם להגין עליהם מן הקטא או לא:
 אגב אמיה למר בן יומו שלא כתלכלך כשהוא צגיה עולה לו
 הצבע כלו' כל שיראת קטאו קודמת לחכמתו עולה לו כך כראית
 בעיני. ורבותי מפרשים כל עמר דנקית ליורה סליק כל היורה
 לגיהכ' לידון עולה אגב אמיה עמר בן יומו שלא כתלכלך צטיט

אין דורשין פרק שני חגיגה שמו

*מאי דרש אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן *ואתה טז
 מרכבות קדש הוא ברבבה שלו ר' אבהו אמר דנר' לנ
 *דגול מרכבה דוגמא הוא ברבבה שלו וריש לקיש ש"ה ה
 אמ' מהכא *ה' צבאות שמו (אות) [אדון] הוא בצבא ישיב' מח
 שלו ור' חייא בר אבא א"ר יוחנן מהכא *לא ברוח מ"א יט
 ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש ה' ואחר הרעש
 אש לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה: ת"ר
 ו' דברים נאמרו בשמים ג' כמלאכי השרת ונ'
 כבני אדם. שלשה כמה"ש שיש להם כנפים
 כמותן ושטין מסוף העולם ועד סופו כמה"ש
 ויודעין העתיד להיורר כמה"ש יודעין ס"ד אלא דרך אמוכ'
 שומעים מאחורי הפרגוד כמה"ש ג' כבני אדם מ"כ דסא
 אוכלין ושותין כבני אדם ופרים ורבים כבני אדם אף חס"ש
 ומתים כבני אדם וששה דברים נאמרו בכני אדם אינן
 ג' כמלאכי השרת ונ' כבהמה ג' כמה"ש יש בהם מה עמיד
 דעת כמה"ש והולכין בקומה זקופה כמה"ש ומספרים להיות
 בלשון קדש כמה"ש. שלשה כבהמה אוכלין רק מה
 ושותין ופרין ורבין ומוציאין רעי כבהמה. פיסקא שזומעין
 כל המסתכל בד' דברים וכו'. בשלמא מה למעלה חספי הכ"ה

עולה לו הלצע כלו' שיש לו זכויות עולה: מאי דריש מהיכן
 הנין מקום השכינה שזוהר ולא הליץ שס. אי כמי שלא טעה כמו
 שטעה אחר: דוגמא לשון היכר דבר העומד לדוגמא להראותו
 כלו' כזה עשה לי ואין זה אלא דבר הכיכר אף כאן מקומו כיכר:

הל' א"ל רשעיהו הל' א"ל רשעיהו. זמף דזמף א"ל א"ל דזמף דזמף

מה למטה ומה לאחור לחיי אלא מה לפניו מה
 דהוה הוה ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו למה
 הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לעבדיו לכו
 ובנו לי פלטרין גדולים על אשפה הלכו ובנו לו
 ואין רצונו של מלך שיוזכירו לו שם אשפה. [פיוסקא]
 כל שלא חס על כבוד קונו וכו'. מאי היא ר' אבא
 אמ' זה המסתכל בקשת דכתיב *כמראה הקשת
 אשר יהיה בענן וגו'. רב יוסף אמ' זה העובר עבירה
 דנגחל ויהיבסתר (הקב"ה מגלה עליו בגלוי רבא אמר כל
 המסתכל המסתכל בקשת צריך שיפול על פניו דכתיב כמראה
 הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה
 הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה' ואראה
 ואפול על פני ואשמע קול מדבר לייטי עלה במערבא
 משום דמיוחוי כמינות אלא לימא ברוך זוכר הברית
 הרואה את הקשת צריך לברך מאי מברך ברוך
 זוכר הברית ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן אומר
 ברוך זוכר הברית ונאמן בבריתו וקיים במאמרו.
 *דרש רבא מ"ד *אל גינת אגוז ירדתי לראות באבי
 הנחל למה נמשלו דברי תורה לאגוז לומר לך
 מה אגוז אע"פ שמלוכלך בטיט ובצואה אין שבתוכו
 נמאס אף ת"ח אע"פ שסרח אין תורתו נמאסת)
 [כדרב יצחק ד] אמר רב יצחק כל העובר עבירה
 נגחל ומה למטה והרי אמרו מתקת זרועות עולם ואס שאל מי
 ש"ס סובלן לא חס על כבוד קונו. לייטי עלה במערבא ל"ג לה:

קידושין
 פ"ק ע"ג
 רש"א
 יחזקאל
 דונחל
 שסחוידי
 תורה
 נכבד יומת
 ונכבולן
 שנגלוי
 ותידי
 ונכני אדם
 ונפני
 סכ"ה אינו
 ותידי ויהי
 שאיכותם
 כו'
 וכו' און'
 ריב"ז
 נכרכו
 נמאס
 רש"א
 *לעיל
 נגחל
 ש"ס

אין דורשין פרק שני חגיגה שיו

בסתר כאלו דוחק רגלי השכינה שנא' *כה אמר ה' השמים כסאי וגו' איני והא (תניא) [אמר] ר' אלעאי הזקן (אומר) אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו בכל יום ילך למקום שאין מכירין אותו וילכש שחורים ויתבסה שחורים ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל ש"ש כפרהסיא לא קשיא הא דמצי כייף ליצריה הא דלא מצי כייף ליצריה (תניא ר' יהודה אומ' משום ר' אלעזר נזה לו לאדם שיעבור עבירה בסתר ולא יחלל שם שמים כפרהסיא שנ' *ואתם בית ישראל כה אמר ה' איש גלוליו לכו עבדו ואחר אם אינכם שומעים אלי ואת שם קדשי לא תחללו א"ר אלעאי אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו וכו') דרש ר' יהודה בר נחמני מתורגמניה דריש לקיש כל המסתכל בג' דברים עיניו כהות בקשת ובנשיא ובכהנים בקשת דכתיב *כמראה הקשת אשר יהיה בענן [וגו'] בנשיא דכתיב *ונתת מהודך עליו. בכהנים בזמן שבהמ"ק קיים בשעה שעולין לדוכן ומברכין את העם בשם כאלו דוחק רגלי השכינה אומר בלבו אין השכינה כאן וכתיב והארץ הדוס רגלי: למקום שאין מכירין אותו אין דעתו גבוה עליו ושם יקלש כס ילכו וגם אס יקטא אין כותכין לו לב שאינו קשוב צעיקהם וכן בלבושים שקורים: דמצי כייף ליצריה וצטוק על שהוא קצנא בסתר כאלו דוחק את הרגלים: היכא דלא מצי כייף ליצריה טוב לו בלכעה קצרהס': ומברכין את העם בשם

שעני' כו
קידושין
פ"ק יב"ט
רש"א

יחזקאל כ

יחזקאל א

במדבר כו

המפורש דרש רב יהודה בר נחמני מתורגמניה
 ויכח^ו דריש לקיש מ"ד *אל תאמינו ברע ואל תבטחו
 באלוף אם יאמ' לך יצר הרע חטא והקב"ה מוחל
 לך אל תאמן בו שנא' אל תאמינו ברע ואין רע
 בראש' ^חאלא יצר הרע שני *כי יצר לב האדם רע מנעוריו
 ואל תבטחו באלוף אין אלוף אלא הקב"ה שנא'
 ידמי ^ג*אלוף נעוריו אתה שמא יאמר אדם מי מעיד בי
 אבני ביתו של אדם וקורות ביתו (ורהיטי ביתו)
 חקוק ^בשל אדם מעידין בו שני *כי אבן מקיר תזעק וכפים
 מעץ יעננה (תניא ר' שילא) [זריקא] אומר שני
 מלאכי השרת המלוין (לו) [אותו] מעידין בו שנא'
 תלים ^{לא}*כי מלאכיו יצוה לך (ר' זריקא אומר) [וחכ"א]
 ויכח^ו נשמתו של אדם מעידה בו שני *משוכבת היקד
 שמור פתחי פיך איזהו דבר ששרוי בחיקו של
 אדם הוי אומר זו נשמה (וחכמים אומרים) [וי"א]
 ישעיה ^{חג}אובריו של אדם מעידין בו שני *ואתם עדי נאם
 ה' ואני אל:

טו ת"ר א"ר יהודה בן טבאי אראה בנחמה אם לא
 הרגתי עד זומם להוציא מלבן של צדוקי שהיו
 ע"ס
 ע"ג
 המפורש שהכינה שורה נקשרי אלנעותיה: אל תאמינו ברע
 האומר לך קטא: ואל תבטחו באלוף לומר שימחול ה': וכפים
 קתיכת עץ כמו כפיסיס צנ"צ: ואתם עדי הוא מעיד בעלסו בכל
 עוכו (אמוכיק) [אמוכיק] צפניו (וכן צפ"א דתעניות):
 עד זומם שלא החס אלא הוא לצדו:

אין דורשין פרק שני חגיגה שיה

אומרים אין העדים זוממים נהרגין עד שיהרג
הנידון אמר [לו] שמעון בן שטח אראה בנחמה
אם לא שפכת דם נקי שהרי אמרו חכמים אין
העדים זוממים נהרגין עד שיוזמו שניהם ואין לוקין
עד שיוזמו שניהם ואין משלמין ממון עד שיוזמו
שניהם מיד קבל עליו יהודה בן טבאי שאינו מורה
הלכה אלא בפני שמעון בן שטח. (אמרו) כל ימיו
של יהודה בן טבאי הי' משתטח על קברו של אותו
הרוג והיה קולו נשמע סבורין העם לומר קולו
של (מת) הרוג הוא אמר להן קולי הוא תדעו
שלמחר הוא מת ואין קולו נשמע א"ל רב אחא
בריה דרבא לרב אשי ממאי דילמא פיוסיה פיוסיה
או בדינא תבעיה:

[פיסקא] *יצא מנחם ונכנס שמאי וכו' להיכן ^ס
יצא אביו אמ' יצא לתרבות רעה רבא
אמר יצא לעבודת המלך תנ"ה יצא מנחם לעבודת

עד שיהרג הנידון קודם הזמה וא"כ הוזמו שהיו דורשין כפש
בכפש ממש האמור בעדים זוממין. אמרו להם חכמים והלא כבר
כאמר כאשר זמם לעשות ולא כאשר עשה משמע עדיין אקיו קיים
א"כ למה כאמר כפש בכפש שאין כהרגין א"כ כגמר דינו של כידון
קודם שהזמו: ואין לוקין אם העידוהו שהוא קייב מלקות בכלהו
גרסינן עד שיוזמו שניהם ובמסכת מכות יליף לה מקראי והנה
עד שקר ענה וגו' ואמר מר כל מקום שא' עד הרי כאן שנים:
אלא בפני שמעון שאם יטעה ילמדהו:

המלך ויצאו עמו פ' זוגות תלמידי לבושי סיריקון:
 טס א"ר יוסי סח לי אבא אלעזר פעם אחת היה לנו
 עגל של זבחי שלמים והבאנוהו לעזרת נשים
 (לסמוד) [וסמכו עליו נשים] לא מפני שסמיכה
 בנשים אלא כדי לעשות נחת רוח לנשים:
 טז משנה עצרת שחל להיות בערב שבת כ"ש אומרי
 יז יום טוב אחר השבת וכ"ה אומרים אין
 לה יום טוב ומודים בעצרת שחל להיות בשבת
 שיום טוב אחר השבת אין כהן גדול מתלבש
 בכליו ומותרין בהספד ותענית שלא לקיים את
 יח דברי האומרים עצרת אחר שבת: גמ' *ורמינהו
 מעשה ומת (אלכסנדראי) [אלכסא] בלוד ובא
 כל ישראל לספרו ולא הניחו ר' טרפון מפני שי"ט
 של עצרת היה י"ט ס"ד אי י"ט אינהו מי קת

סיריקון בגדי מלכות:

[אבא אלעזר כך שמו:]

יום טוב של קרבנות ראייה וקגיגה של י"ט לאקר השנת שאין
 קרבין לא ב"ט ולא בשבת: אין לה יום טוב אינה לריכה
 יום טוב שמוטר להקריבין ב"ט: אין כ"ג מתלבש בכלים נאים
 שלו בביתו ובשוק ולא בשעת עבודה קאמר ולא בבגדי כהונה קאמר
 אלא שלא יתנאה באותו היום שיום טוב של עצרת אקר השנת
 שיביכו הכל שאין היום יום טוב מפני הלדוקין שהיו אומרי' עלרת
 אקר השנת (שהם אומרים וספרתם לכם ממקרת השנת שנת
 בראשי' וא"כ לעולם קל עלרת אקר השנת): ולא הניחו ר' טרפון

אין דורשין פרק שני חגיגה שיט

אתו אלא אימא יום טובה הו' לא קשיא כאן כו"ט
שחל להיו' בשבת כאן כו"ט שחל להיו' אחר השבת:
מעשה באשה אחת שכאת לפני ר' ישמעאל כ
ואמרה לו רבי בגד זה ארגתיו בטהרה
ולא היה בלבי לשומרו בטהרה ומתוך בדיקו' שהיה
בודק ר"י א"ל רבי נדה משכה עמי בחבל אר"י כמה
גדולו' דברי חכמי' שהיו אומרי' בלבו לשומרו טהור
אין בלבו לשומרו טמא שוב מעשה באשה וכו' בזה:

חומר בקדש

פרק שלישי

חניא א"ר יוסי מפני מה הכל נאמני' על טהרת יו
יין ושמן כל ימות השנה כדי שלא יהא כל כב

ומתכיתין תכי מותרין בהספד: כו"ט שחל להיות בשבת
שיום טובוק אחר השבת מותר מפני האומרים עלרת אחר השבת
והא (דאלכסנדר) [דאלכסא] כלוד כו"ט שקל להיות בקול היה
דאין יום טובוק שלו באקד בשבת:

ארגתיו בטהרה יודעת אני שמענה שכארג זו ג' על ג' אלצעות
שכרא' לטומאה לא כגעה זו טומאה ומ"מ לא היה כלבי
לשמרו: ומתוך בדיקות וכו' הואיל ולא היה (לך) כלבך לשמרו
שמא אירע זו כך וכך ולא כזהרת: משכה עמי בחבל שקשור
זו הקבל בכלי האירוג ושמא הסיטתו:

טהרת יין ושמן לקבל מידם יין לכסכים ושמן למכקות:

אחד ואחד הולך ובונה במה לעצמו ושורף פרה
 [אדומה] לעצמו אמר רב פפא כמאן מקבלינן
 האידנא סהדותא מעם הארץ כמאן כר' יוסי:
 ע"ב **שס** תניא א"ר יהושע בושני מדבריכם ב"ש אפשר
 אשה לשה וכו'. נטפל לותלמיד אחד מתלמידי
 ב"ש א"ל אומר לך טעמו של ב"ש א"ל אמור א"ל
 כליו של עם הארץ טמא או טהור א"ל טמא ואם
 אתה אומר לו טמא כלום משנית עליך ולא עוד
 אלא שאם אתה אומ' לו טמא אומ' לך שלי טהור
 ושלך טמא וזהו טעמן של ב"ש מיד הלך רבי
 יהושע ונשתטח על קברי ב"ש אמר נענתי לכם
 עצמות ב"ש ומה סתומות שלכם כך מפורשות
 עאכ"ו אמרו כל ימיו הושחרו שיניו מפני תעניותיו:
כו משנה הגבאים שנכנסו לחוך הבית וכן הגנבים
 שהחזירו את הכלים נאמנים לומר לא

ובונה במה נשעת איסור הנמות ומקטיר לשמים: כר' יוסי
 דאמרי' נגמרא דקייש לאיבה דאלו לרבנן לא מקבלינן כדאמרי'
 בפסקים נפרק אלו עוברין:
 כלום משגיח עליך לפיכך טהרו לו ב"ש אוכלין ומשקין וכלי קרם
 שאין להם טהרה אלא שזירחן ואם זאת לאסרן עליו לא
 שמע לך אבל בכלי שטף שמע לך ויטבילכו ע"כ:
 גבאים ישראל שהם גבאים למלך לגבות מיד ישראל גולגוליות
 ומסים וארכונית: שנכנסו לחוך הבית לעבוט וכן הגנבי'
 שגנבו כלי קרש והקזירו: נאמנים לומר לא נגענו בתוכו:

חומר בקדש פרק שלישי חגיגה שכ

נגענו וכירו שלים נאמנים על הקדש ובשעת הרגל
אף על התרומה (אע"פ שהיא יותר חמורה):
גמ' מה"מ א"ר יהושע בן לוי דאמר קרא *ויאסף שופטי' כ
כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים
הכתוב עשאם כולם חברים:

אריב"ל נס גדול נעשה בלחם הפנים כסידורו שס
סילוקו שנ' *לשום לחם הם כיום הלקחו: ע"כ

כתיב *המזבח עץ שלוש אמות גבוה וגו' וידבר ש"ל כל
אלי זה השלחן אשר לפני ה' פתח במזבח יח

וסיים בשלחן ר' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו בזמן כז
שבית המקדש קיים מזבח מכפר על אדם עכשיו יחוקאל
שאין המזבח קיים שלחנו של אדם מכפר עליו. חא

א"ר אבהו א"ר אלעזר ת"ח אין אור של גיהנם לא קשיא
שולטת בהן קל וחומר מסלמנדרא מה סלמנדרא מואמר
שתולדו האש היא הסך מדמה אין אור שולטת שהיה

בו ת"ח שגופן אש דכתיב *הלא כה דברי כאש עולה עשן
נאם ה' עאכ"ו. א"ר שמעון בן לקיש פושעי ישראל חוקברו
ויאסף כל איש ישראל וכו' נפלגש נגצעה כתיב שחאספו יודע

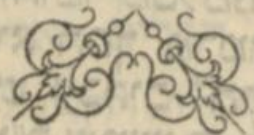
כל ישראל נגצעה: הכתוב עשאם חברים וגם הרגל שעת רבוכו
אסיפה היא: וחוכין
למרוך בו

סילוקו כסידורו שסילקו לשנת הנאה קס כיום סידורו: חם כדאי'
ביום הלקחו שיהא קס כיום הלקחו מעל השלמן: כירוש'

שלחנו מכפרת עליו בהכנסת אורקי': סלמנדרא קיה שכנראת דלעיל
מן האור כשמנעירין אש במקום אחד שנע שנים [תמיד רש"א ידחיק כג

אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו ממזבח הזהב
ומה מזבח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב
כמה שנים אין האור שולטת בו פושעי ישראל
ש"ס ד' שמלאים מצות כרמון דכתיב * כפלה הרמון רקתך
אל תקרי רקתך אלא ריקנין שבך (מלאים מצות
כרמון) עאכ"ו:

גלי המסקן: כעובי דינר זהב דנר מועט לא קיסר זהבה לכעסק
כ"ו כס:

[Faint, mostly illegible text in the lower half of the page, likely bleed-through from the reverse side.]